

*„Noi, gălățenii, putem întrucâtva să ne mândrim,
orașul nostru posedă un muzeu întreg – un muzeu istoric...
Va rămâne un monument neperitor pentru orașul nostru,
muzeul acesta.“*

Muzeul „V.A. Urechia

Vocația academicianului Vasile Alexandrescu Urechia a fost cea de ctitor de instituții cu scop formativ și educațional: *„avem nevoie de biserici culturale“*, iar acestea, sunt *„școlalele, bibliotecile și muzeele de toate gradele“*, spunea și scria el.

În contextul capitolului de față, este util să reamintim că, paralel cu demersurile pentru organizarea celei ce va deveni înaltul for al culturii și științei românești, Academia Română, V.A. Urechia, Al. Odobescu și Aug.T. Laurian au acționat pentru fondarea instituției muzeale. Ei au determinat emiterea decretului, sub semnătura Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, pentru înființarea Muzeului Național de Antichități al României, în conducerea căruia au și fost numiți la 23 noiembrie 1864.

Analele Academiei Române, reviste, ziare, foi volante conțin numeroase rapoarte, referate, comunicări, propuneri și recomandări pentru strângerea în această instituție națională a tuturor mărturiilor materiale ale existenței românilor, dar și pentru conservarea monumentelor istorice și de arhitectură, pentru susținerea campaniilor de săpături și constituirea siturilor arheologice, repetate intervenții personale privind oprirea distrugerilor cu prilejul reparațiilor sau construcțiilor de clădiri, obligarea instituțiilor administrației publice de a se îngriji și subvenționa apărarea și întreținerea vestigiilor din zona lor de acțiune.

Multe dintre acestea au valabilitate și astăzi.

V.A.Urechia a aliniat muzeul pricipalelor instituții de cultură – alături de bibliotecă și școală – participante la formarea civică a cetățenilor, la modernizarea României, ca instituție cu profil specific și scop determinant pentru cercetarea și valorificarea științifică și educativă a vestigiilor trecutului conjugat cu prezentul.

Prin considerațiile comunicate în anul 1965, muzeograful dr. Ion T. Dragomir l-a așezat pentru prima dată pe V.A. Urechia în locul ce i se cuvenea în muzeografia românească, ca fondator al Muzeului de Istorie din Galați.

Opiniile publicate în studiul *„V.A. Urechia istoric, publicist, colecționar și muzeograf“* au valoare documentară și pot fi reținute între aceste pagini de istorie:¹⁾

„În ceea ce privește activitatea muzeistică de cercetare și conservare a monumentelor istorice, V.A. Urechia face parte din pleiada pionierilor muzeografiei românești cu pregătire științifică. În cadrul cercetărilor muzeistice, efectuează numeroase călătorii în țară, reușește să mobilizeze și să imprime intelectualității dragostea pentru relicvele trecutului, dă indicații

¹⁾ Ion T. Dragomir. V.A. Urechia istoric, publicist, colecționar și muzeograf. Danubius, VI–VII, Galați, 1972, p 179–192

competente și rețete imediate autorităților locale de felul cum trebuie să păstreze nemodificate monumentele istorice...

Preocupat în mod continuu de valorificarea tezaurului arheologic colectat la București până în anul 1873, V.A. Urechia împreună cu Al. Odobescu și-au luat greaua sarcină de a publica catalogul Muzeului Național de Antichități. Cu toate că obținuseră anumite fonduri în acest scop, din cauza lipsei caracterelor latine și grecești necesare tipăririi monumentelor epigrafice, precum și a altor greutăți, lucrarea se amână, iar mai târziu a fost încredințată lui Grigore Tocilescu.

În iureșul cercetării arhivelor mănăstirești din țară, V.A. Urechia a trecut în revistă o mare parte dintre bisericile monumente, așa cum de altfel a făcut mai târziu marele istoric Nicolae Iorga, care, pe drept cuvânt, trebuie socotit continuatorul său. Cu prilejul acestor vizite, semnaleză numeroase descoperiri de pietre cu inscripții funerare, dă sugestii prețioase întotdeauna autorităților locale de felul cum trebuie să se îngrijească de întreținerea monumentelor arhitectonice, așa încât ele să-și păstreze nealterat stilul și patina vremii.... Era foarte îngrijorat de faptul că prin orașele patriei noastre au început a se desființa cimitirile din jurul bisericilor și odată cu aceasta numeroase pietre de mormânt cu inscripții sunt aruncate sau puse la ziduri. În acest fel se distrug multe inscripții care au o mare valoare documentară pentru istorie. În sprijinul preîntâmpinării acestor lucrări, sugerează ideea ca primarii să se îngrijească de păstrarea pietrelor cu inscripții vechi.

În ședința secției istorice a Academiei, din 6 decembrie 1885, V.A. Urechia atrăgea atenția lui D.A. Sturdza asupra inscripțiilor pline de greșeli din Mitropolia Iașului, rugându-l cu același prilej să dobândească de la Senat legea conservării monumentelor care așteapta să fie votată de mai mulți ani. Cu asemenea lege se vor pune capăt tuturor nelegiuirilor duse împotriva științei și culturii românești.

În acest sens,... încă din anul 1871, V.A. Urechia împreună cu câțiva oameni de știință ai vremii au făcut anumite propuneri privitoare la situația monumentelor, elaborând în același timp un proiect de lege pentru conservarea monumentelor arhitectonice din țară...

...V.A. Urechia se ocupă și de cercetările cu caracter arheologic. El acordă sprijin material și moral cercetărilor întreprinse la Cucuteni Iași, Cârna și Vădastra în Oltenia și în mod deosebit antichităților greco-romane din Dobrogea... a fost atras... de impunătoarele ruine ale cetății de la Enisala din secolele XIII-XV. De asemenea face relații în legătură cu existența unui frumos mozaic descoperit la Constanța, propunând Academiei să intervină pe lângă guvern ca acesta să fie transportat într-un edificiu public pentru a fi mai bine conservat. De asemenea merită a fi menționată cercetarea arheologică de la Reșca-Romanați din 1870, unde V.A. Urechia a descoperit două sarcofage de piatră și zidul unei cetăți romane. În urma acestor cercetări de scurtă durată, sesizează autoritățile județene ca, în cazul în care s-ar extinde săpăturile în acest punct de către un colectiv de arheologi, s-ar putea descoperi o «nouă Pompee Daco-Romană care ar atrage în urma rezultatelor obținute nenumărați vizitatori, până și din cele mai îndepărtate țări europene, iar cu banii încasați s-ar putea amortiza cheltuielile».

*Cu prilejul inaugurării Bibliotecii Publice la 11 noiembrie 1890, V.A. Urechia a organizat o expoziție cu unele valori bibliofile, documente, stampe, litografii, fotografii, picturi, mulaje ale unor piese de la Muzeul de Antichități, parte inventariate în *Catalogul general*... Lectura acestuia permite deducerea gândului lui Urechia despre ceea ce intenționa să dezvolte ulterior: un Muzeu de Istorie, schițat, în acest prim stadiu cu ce a avut la îndemână în colecția personală și cu ceea ce a dat*

Ministerul Instrucțiunii Publice:²⁾

„Tabloul ulei de Dan, portretul V.A. Urechia, (cadru aurit)

Tabele în lemn de stejar, Suveranii MM LL. Rgele Carol, Regina Elisabeta și Principele de România Ferdinand

Tablou care cuprinde toate fotografiile deputaților care au votat Independența României în ședința din 9 Mai 1877

Solemnitatea deschiderii Divanului ad-hoc la 29 Septembrie 1857

Gaspar Grațiani desemnat de Stahi la 1867

Portretele Domnilor Munteni și Moldoveni de B.B. Sacareanu

Arborele istoric al României de I.C. Garleanu la 1864

Mama lui Ștefan cel Mare împiedică pe fiul său de a intra în Cetatea Neamțu la 1484

Alexandru I Domn al Moldovei luând coroana și mantia din mâna solilor Împăratului Ioan

Paleologu

Campulung, amazoane de montagnes

Alexandru cel Bun cu Doamna Sa Ana

Pentru ridicarea statuei lui Miron Costin [Macheta]

Radu Vodă Negru și Doamna Ana

7 Portrete reprezentând pe Mihai Viteazul

2 Ștefan Georgizza Principe de Moldavia

Sinan Bassa

Daniel Apostol Geboren 1658

Gabriel Bethlen Furst Siebenburgen

Iacob Despotul Domnul Moldovei 1561–1563

Portretul Daniel Apostol Feldher der Zaporovische Cosaken

Mathias Corvinus

Un portret

Războiul lui Petru Rareș la Obertin

Portretul lui Miron Costin

Un tablou mic reprezentând Vataful Macri cu pitacul Domnesc de arestare a lui Miron

Costin

Miron Costin citind la Curtea lui Ioan III

Deputații adunării ad-hoc din Moldavia la 1857

Un cap de bătrân

6 Bucăți de gips (modeluri de pe originale antice din Muzeul Național din București).“

Organizarea din punct de vedere muzeografic și științific nu ar fi fost posibilă în condițiile creșterii colecțiilor bibliotecii și muzeului, în timp ce spațiile erau aceleași de la înființare, restrânse în anumite perioade. Până la terminarea construcției Palatului Cultural „V.A. Urechia“, Muzeului i-a fost rezervată o cameră, multe piese însă fiind expuse și în sala de lectură și depozit. Obiectele etalate aveau alături o fișă de identificare, denumirea obiectului și numele donatorului, astfel că

²⁾ Catalogul general al cărților..., p. XIII–XIV.

vizitatorul pleca cu un minimum de informații.³⁾

Lucia Borș oferă pentru istorie o descriere, așa cum a receptat ea „organizarea“ expozițională în anul 1932, în articolul *Biblioteca „V.A. Urechia“* publicat în revista *Boabe de grâu*, cu unele fotografii, mărturii peste ani ale existenței obiectelor respective în colecțiile gălățene. Articolul este o pagină document, singura relatare critică despre ceea ce a fost Biblioteca și Muzeul „V.A. Urechia“ Galați, publicat în perioada interbelică.

Cu Lucia Borș să ne reîntoarcem în timp și „să intrăm în vechile săli unde însuși marele donator V.A. Urechia a depus prețiosul său dar...”

Prima impresie pe care o ai intrând în sala mare de lectură este aceea pe care ți-ar produce-o un bazar istoric, oriental prin felul capricios al așezării lucrurilor. Lucruri de preț, originale sau imitații, litografie școlărească, – stampe rare –, antichități istorice, toate-ți fură ochii, născând interes pentru acest colț curios de amintiri, pe care lipsa de spațiu le-a apropiat în timp, și care-ți evocă prin bogăția sau sărăcia lor, momente triste sau vesele din istoria neamului nostru. Alături de ele, mărturii din cultura și civilizația altor neamuri, unele mai apropiate, altele mai îndepărtate, fiecare cu nota lui distinctă, fixând epoca în care au trăit. Trecând de-a lungul vitrinelor ce împrejmuiesc pereții sălii de lectură, vezi deopotrivă iataganele chineze sau japoneze pentru harakiri, cât și pintenii și sulitele de pe timpul lui Ștefan cel Mare, găsite la Războieni. Sigiliile lui Mihail Sturdza și ale Mitropolitului Iacob cu monedele, dinarii, copeicile, talerii, monede austriace, jetoane, medalii, monede romane, pe deasupra cărora se înșiră numele lui Constantin, Justinus, Licinus, Commodus, Maxim și altor împărați romani. Un mare număr din ele au rămas încă nedescifrate ca și multe din documentele vechi ce se află depuse la Biblioteca Urechia. Mai departe, zăresc în vitrină cavalerul din care cânta cântecele românești în munții Apuseni Avram Iancu, alături de sabia grea și încovoiată tot a lui, cu care a stins multe vieți de honovezi maghiari la Fântânele și Dealul-Mare, în timpul revoluției din 1848... Iată mai departe o tamburinetă dalmatină, cu corpul făcut dintr-o carcasă de broască țestoasă. Sunetele sunt limpezi și clare. Acest instrument muzical s-a naționalizat cu vremea la Sârbi. Alături de aceasta stau niște iatagane turcești din sec. XVII-lea, cuțite de Iaffa, bilele albe și negre care au servit la alegerea lui Cuza, la Iași, – iar mai departe, într-un colț, ultima carte de vizită ca prinț domnitor a lui Grigore Ghica. Multe din aceste lucruri par mărunte pentru ochiul celui ce privește distrat, dar ele cuprind epoci întregi, vremuri de amintiri îndepărtate și uitate, o bogăție de impresii multiple pentru amatorul de antichități istorice.

În fața mesei de lucru, lectorul preocupat de cele cetite, este sustras continuu de multele episoade istorice, desfășurate pe pereții din jurul lui, portrete de ctitori și domni, de boieri și jupânițe, de figuri bisericesti sau eroi naționali. Iată portretele lui Ion Tăutu Logofătul și al jupâniței sale, ctitori de mânăstire; iat-o pe blânda Domniță Elena Cuza, – pe Avram Iancu depunând jurământul, pe Horea, Cloșca și Crișan; iată și testamentul lui Vodă Carol I, cu portretul ce-l reprezintă, donator la Biblioteca V.A. Urechia. Iată și pe cel al lui Matei Basarab cu Vasile Lupu, distrus de sulitele Ungurilor fanatici și pe care stă scris de Emilia Rațiu și Felicia Rațiu: «Sdrobite de furia vandalilor Huni în noaptea de 14 iunie 1892. Ligei române. Suvenir Studenților Bucureșteni». Sau un alt tablou, tot din aceeași serie de evenimente, ce reprezintă pe Mihai Viteazul

³⁾ Fișa tipărită, 10/6,5 cm: BIBLIOTECA PUBLICĂ și MUZEUL „URECHIA“ GALAȚI. No. ——— Obiectul ——— Donatorul ———

intrând în Alba-Iulia, spart tot de Unguri cu pietre, în 1894, tot în casa marelui patriot transilvănean dr. Rațiu, – casă devastată de Unguri.

În mijlocul lucrurilor acestora, – gândul înspăimântat la început de atâtea răscruci de drumuri, se îndreaptă mai apoi ușor pe multe căi, – cercetând și completându-și cunoștințele, înălțându-se din ele, într-o sinteză care e alimentată de o tainică impresie de a fi venit în contact viu cu lucruri sfinte...

Multe din documentele descoperite de Urechia, – cam vreo 300 și ceva – din care o treime nedescifrate încă, se află în copii sau original, depuse de la început de donator în Biblioteca Urechia din Galați.

Scotocind cele patru cartoane în care sunt strânse aceste documente, răsar în lumina prezentului rând pe rând, zapisuri de întărire sau de vânzare, mărturii pentru părți din moșie, surete de domni, copii după cărți domnești, foi de zestre întărite, împărțiri de ocine, judecăți de divan, raporturi de înaintări militărești, scutiri de bir și mărturisiri de răzeși. Iată un hronologhiu al Domnilor Principatului Moldovei din 1834; iată jalbele veșnic nemulțumitului și răscolitorului de procese Serdarul Vasile Onofrei; iată hrisoave de la Ion Scarlat Alexandru Calimach, acordând scutiri și privilegii; – de la Const. Moruzi, de la Ștefan cel Mare, hrisov fără pecete, pe pergament, întărind o vânzare de ocină în 1491; – iată cartea de la Alexandru Moruzi V.V. cu sigiliu octogon, cu ambele mărci, Zimbrul și Corbul, cu data de 1793; – de la Dabija Vodă, de pe cărți sârbești, – de la Petru Vodă sau de la Mihai Grigore Șuțu; – iată surete de la Bogdan Vodă din 1567; de la Ion Vodă, după ispisoc sârbesc; de la Ghica Vodă, de la Duca Vodă. Hrisoave în limba greacă, atestate rusești, acte în limba slavonă, – toate îți răscolesc numiri de Domni și boieri, de întâmplări aievea, de rosturi înfiripate, înviorând pentru un moment viața ce pulsează printre hârtiile îngălbenite, redeșteptând din uitare, zilele, anii, secolii.

În fața ochilor îți răsar, trăind și agitându-se în mijlocul ocupațiilor lor – Pârcalabul de Hotin, Gheorghe Francescu, Coconul Răducanu Rosetti Ban Bivelnic, Spătarul Iancu Razu, Spătarul Iordache Catargiu, Serdarul Vasile Onofrei și veșnic pârâțul său, Paharnicul Ion Tăutu. Și câți alți domni și boieri nu-și cer redeșteptarea lor, măcar pentru un moment, din întunericul uitării!

Vasile Alexandrescu Urechia le adună cu pietate și cu multă muncă, cu cheltuiala propriei sale averi pentru a lăsa apoi fiilor generațiilor ce vor veni, frânturi din marea și minunata frescă a vieții străbunilor lor.

Iată de exemplu, o scenă descrisă de Dinu Meleghie în «Comerțul cel mare al Moldovei până la 1828», scrisoare trimeasă în 1889, la Iași, d-lui Codrescu, și care se află azi în cartoanele documentelor din Biblioteca V. A. Urechia. El o redă la sfârșit, așa precum o auzise povestindu-se din gura bătrânului comis Dumitru Radu zis Tescani...

În sala II de lectură, ce pare mai mult o aripă a primei săli, încep să se înșire în rafturi volumele grele. În stânga o veche bibliotecă ce a aparținut cândva regelui Carol I, te invită s'o privești. Sculptată fin în nucul bătrân, unii susțin că însuși înțeleptul rege ar fi lucrat la ea, stemele județelor se înșiră la fiecare cap de raft, legând astfel printr-un fir invizibil de figura regelui, – integritatea vechiului stat român...

Deasupra bibliotecii o pânză a lui Vermont reprezintă o scenă din vechii Moși ai Bucureștilor.

Biblioteca și muzeul donat Gălățenilor este prin felul compoziției lor, o ilustrație perfectă a sufletului lui V. A. Urechia și o sinteză a multiplelor direcții în care spiritul agitat de atâtea

probleme, lucra fără osteneală. ⁴⁾

„Fără osteneală“ a lucrat fondatorul pentru devenirea Bibliotecii Publice și Muzeului din Galați. La această dificilă întreprindere i s-au asociat și alți oameni cu simțul datoriei pentru informarea și educarea patriotică; au depus pentru viitorime ceea ce au strâns cu pasiune. Au fost instituții sau societăți care au receptat instituția ca depozit de arhivare și conservare a actelor de fundație, fotografii martori ori medalii comemorative.

Majoritatea colecțiilor muzeului s-au constituit din danii, achizițiile fiind întâmplătoare. O mare parte din materialul muzeistic provine din donațiile fondatorului, unele achiziționate din inițiativa lui. V.A. Urechia a colecționat de la documentul istoric, la „banalul“ înscris, tipărit ori „turnat sub ochii lui“, convins fiind că anii le vor imprima valoare documentară, informațională și emoțională. Strângea „tot ceea ce îi ieșea în cale“. Parte din „strânsura“ de până în anul 1890 a donat-o Muzeului Național de Antichități și o alta Bibliotecii Academiei Române. A mai rămas și a mai strâns și pentru „copilul lui de predilecție“ de la Galați.

S-a afirmat că Muzeul „V.A. Urechia“ a fost un muzeu mixt. Nimic mai neadevărat. A fost un muzeu de istorie, bine dotat pentru acea vreme și nu numai, cu o largă gamă de mărturii ale îndelungatului proces de devenire și modernizare, a evoluției organizării statale, a pașilor spre progresul economic, social și cultural al românilor în ritm cu celelalte națiuni.

Nimeni nu a asociat mai bine ca V.A. Urechia textul scris ori imprimat obiectului tridimensional, portretului pictat sau litografiat etalat.

El nu a fost un „strângător“ numai de curiozități, cum au afirmat unii; au existat și acestea. Urechia a fost un pionier în instituționalizarea cadrului de prezentare și punere în circulație a materialelor purtătoare de informații, de la fragmentul ceramic neolitic, la călimara în care Domnitorul Alexandru Ioan Cuza și-a înmuiaț până pentru semnarea decretului de înființare a Universității din Iași, de la tăietura din ziarul francez sau italian despre memorandiști și procesul lor? Ce gânduri încerca văzând alături vitrina din care „vorbeau“ ceramica de Cucuteni, moneda dacică și romană, pintenii de la Războieni sau buzduganul – semn al autorității domeniști – expuse sub stampa cu întinderea hotarelor regatului dacic?

Ce sentiment putea încerca vizitatorul privind litografia înțepată de baionetă, reprezentând intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba Iulia, amintind de mișleasca faptă comisă în 1601 pe Câmpia Turzii, ce gânduri i se activau oprindu-și ochii pe sabia și cavalerul lui Avram Iancu, alături de care putea citi șapirografa și tăietura din ziar francez sau italian despre memorandiști și procesul lor? Ce gânduri încerca văzând alături vitrina din care „vorbeau“ ceramica de Cucuteni, moneda dacică și romană, pintenii de la Războieni sau buzduganul – semn al autorității domeniști – expuse sub stampa cu întinderea hotarelor regatului dacic?

V.A. Urechia a gândit contemporanizarea obiectului smuls pământului în aceeași instituție, în aceeași sală, ba chiar în același galantar cu articolul destinat lecturii cotidiene, transformat imediat în document istoric prin așezarea între vestigii. A fost bibliotecar, muzeograf, arhivar cu activitate remarcabilă în depistarea, colecționarea, organizarea și valorificarea prin publicare și etalare muzeografică a documentelor, a mărturiilor materiale antice și contemporane lui, pentru a demonstra ceea ce constituia preocuparea predilectă a epocii sale: descendența, formarea, continuitatea, unitatea și civilizația oamenilor din spațiul cuprins între Nistru și Câmpia Panonică, între Carpații Păduroși,

⁴⁾ L. Boș. Loc. cit.

Dunăre și Marea Neagră.

V.A. Urechia a considerat documentele istorice valori deosebite ce trebuiau bine conservate și apărate. Încă din anul 1877 el a propus la Academie ca acestea „să fie păstrate în lăzi de fier.“ Câte documente istorice a avut V.A. Urechia? Conform comunicării prezentate în anul 1886, colecția sa „număra peste 2500 de documente istorice și juridice din secolele XVII, XVIII și XIX, ... gata pentru a fi publicate... fiind clasate cronologic pe domnii, oglindesc în bună parte starea economică, social – culturală și politică din Țările Române.“⁵⁾

Majoritatea documentelor, pe măsură ce le-a „descoperit“, cumpărat, primit le-a donat Bibliotecii Academiei Române și o mică parte la Galați.

Câte documente istorice a adus la Galați este greu de stabilit; le aducea și relua pe măsură ce intrau în programul lui de publicare sau completare.

La deschiderea galantarelor în 1903 s-au găsit 33 documente istorice originale, 21 fotografiate, 7 litografiate și „Diferite acte, documente istorice și diverse încatalogate în 2 cataloage“. Câte documente au fost în cataloage?

Unele exponate, fotografiile, obiecte, documente, purtau numere de inventar din Catalogul general, al stampelor sau din cataloagele obiectelor de muzeu, al documentelor, al fotografiilor, prezente în arhivă prin anul 1919.

Muzeograful Vasile Alexandrescu Urechia s-a gândit ulterior să transforme expoziția inițială în muzeu, înglobat organizatoric bibliotecii. Văzuse prin țările cutureierate diverse fundații cu această structură: Bibliotecă–Muzeu.

Preocupat de dezvoltarea instituției, introduce în circulație, prin hârtia de corespondență, antetul *Institutul „Urechia“*. *Biblioteca–Muzeu*, pentru ca în anul 1897 și 1901 să-și propună transformarea instituției în *Fundațiunea „Urechia“*, compartimentată în trei secțiuni, *Bibliotecă – Muzeu – Pinacotecă*.

După cum s-a văzut, George Oprescu a apreciat gustul și rafinamentul lui V.A. Urechia pentru lucrările de artă selectate de el. Publicase lucrări de artă, semnalase aspecte documentare din viața artiștilor, își exprimase opiniile cu privire la creația unora în periodice, între care și cele „4 tablouri românești, pictate în sec. XVI–XVII, pe care le-a publicat în 1865, în *Buletinul Instrucțiunii Publice*“ cumpărate de V.A. Urechia în anul 1862 din Spania.⁶⁾

Va fi fost stimulat în „proiectarea pinacotecii“ și de donațiile sosite la Galați, ce se atașau celor aduse de el. În anul 1893 sculptorul Wladimir Hegel a donat „*diverse obiecte de artă*“, sigur, mici sculpturi, machete de monumente, plachete, din păcate unele neevindonțiate în inventare. Au intrat în colecții lucrări de artă grafică, pictură și sculptură donate de oameni de suflet, câteva cumpărate.

S-ar putea zice că în acest ultim deceniu al secolului al XIX–lea la Galați s-au pus bazele și Pinacotecii gălățene.

Pe baza lucrărilor preluate de la Biblioteca „V.A. Urechia“ de către Muzeul de Istorie, s-a (re)înființat Pinacoteca, mai întâi la etajul clădirii „Casa Cuza Vodă“ după anul 1951, apoi în Palatul Culturii în anul 1955, devenită Muzeul de Artă.

⁵⁾ Apud: Ion T. Dragomir. Op cit.; Analele Societății Academice Române. Tom 10. Dezbaterile. Buc., p. 72; Analele Academiei Române. Seria II. Tom VIII (1885–86). Dzbaterile. Buc., 1886, p. 174, 179–182

⁶⁾ Ion T. Dragomir. Loc. cit.

Deci și această instituție descinde din *Fundațiunea „Urechia“*. *Biblioteca – Muzeu – Pinacotecă*.

Cu prilejul vizitei la Galați a Regelui Carol I, 30 septembrie 1893, V.A. Urechia l-a introdus în Biblioteca Publică al cărui decret de înființare îl semnase cu 4 ani în urmă. Impresionat, în fața vitrinelor cu documente, manuscrise, hărți, stampe, peceți, monede, Carol a promis și a trimis 24 de medalii și monede, urmat de Dimtrie A. Sturdza cu 40 monede.

Odată cu inaugurarea bustului lui Mihail Kogălniceanu, 23 octombrie 1893, au venit și unele donații de la fiul acestuia, Vasile, expuse într-una din sălile instituției. Participanților la festivitate le va fi fost prezentată sala „Mihail Kogălniceanu“.

Vasile Kogălniceanu a propus ca unele dintre obiectele ce au aparținut tatălui său să fie achiziționate. V.A. Urechia ridicase monument din punga lui „Marelui Bărbat de Stat“, iar fiul acestuia a dorit să-și completeze punga cu bani publici; o făcuse în deceniul precedent și tatăl lui, de la care s-au cumpărat documente pentru Biblioteca Academiei.

A existat o scrisoare către V.A. Urechia „*relativ la licitarea muzeului M. Kogălniceanu*“, notificată în inventarul muzeului din anul 1903. S-a lansat un apel pentru colectă publică în vederea cumpărării armariului lui M. Kogălniceanu, primit în dar de la Carol I. Difuzat probabil în anii 1894/1895, acesta este un document ce poate fi reținut ca intarsie în contextul istoriei instituției:

„Biblioteca Urechia din Galați posedă un adevărat muzeu de suveniruri de la bărbații moderni, care au lucrat pentru Patria română.

În fruntea acelora cine nu știe că a pășit Mihail Kogălniceanu.

De la acest glorios bărbat Biblioteca Urechia posedă reliquii scumpe.

Acum se prezintă ocaziunea ca Biblioteca publică Urechia să dobândească și un armariu de o deosebită valoare și ca obiect de artă, ca dar făcut altădată lui M. Kogălniceanu, de M.S. Regele Carol I, și ca obiect care a aparținut nemuritorului bărbat.

Biblioteca Urechia este însă foarte săracă de fonduri din care să poată cumpăra acel armariu.

Fondatoarele ei, în înțelegere cu domnii profesori ai liceului din Galați, apela cu încredere, la sprijinul culturii naționale, ca să vină în ajutorul cumpărării acestei frumoase mobile, subscriind cât vor voi în această listă.

Numele onor. donatori se vor publica în jurnale.“

Din textul apelului se poate încerca deducerea profilului muzeului gândit de V.A. Urechia: un muzeu pentru prezentarea acelor „*bărbați moderni, care au lucrat pentru Patria română*“.

În ianuarie 1896 armariul își ocupase locul în muzeu. V. Surdu informează prin presă opinia publică, reluând textul din apel. Cu obiectele dăruite, costumul de diplomat cedat de Academie, și cele cumpărate, din buget sau prin colectă publică, s-a organizat și a funcționat o vreme sala „Mihail Kogălniceanu“.

Încă din anul 1893 V.A. Urechia a început să populeze muzeul. A confecționat galantare pentru etalarea și depozitarea pieselor, a completat colecțiile cu documente, manuscrise, litografii, foi volante, fotografii, stampe, medalii, monede, alte obiecte tridimensionale, lansând prin presă, în țară și străinătate, informația despre existența muzeului.

În decembrie 1895, E. Romuald în articolul biografic „*M. Vasile A. Urechia de Bucarest*“, publicat în *L'Encyclopédie Contemporaine Illustrée* din Paris (vezi vol.1, pp. 25-26), sublinia:

„Orașul Galați datorează senatorului său una dintre cele mai frumoase biblioteci din țară și un muzeu“.

Ziarele din țară semnalau frecvent existența muzeului. Gazeta *Ecoul Moldovei* informa la 25 septembrie 1897, sub titlul *Biblioteca din Galați*, că aceasta „are pe lângă ea un frumușel muzeu de arheologie și numismatică... De remarcat este un basorelief, ce reprezintă pe cei dintâi profesori ai universității ieșene“.

În 8 februarie 1898 gazeta *Patriotul* relua informația publicată de ziarul *Galații*: „grație zelului fondatorului, D-l profesor V.A. Urechia, senatorul de Galați, precum și în urma donațiunilor făcute de diferite persoane, de Comună și de Județ... posedă... o imensă colecțiune de documente vechi și un frumos început de muzeu“⁷⁾

În martie 1898 Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice a trimis la Galați lucrarea lui N. Vermont *Târgul Moșilor din București*.

Poate fi considerată o recunoaștere „oficială“ a existenței Muzeului pe lângă Biblioteca „Urechia“, din moment ce se investea pentru achiziții.

La 29 aprilie 1898 ziarul *Voința Galaților* informa opinia publică că „D-nul Senator V.A. Urechia a sosit Vineri în Galați, aducând cu sine un nou dar pentru instituțiunea ce-i poartă numele.“

După ce anunța numărul de cărți, stampe, „pergamente de documente române și italiene“, ziaristul enumera categoriile de obiecte muzeale existente: „busturi diverse, 6 pânze în culori, donație de D. Voinescu, diverse obiecte antice: Sigiliul lui Mihail Vodă Sturdza, arme găsite în Războieni, autografe numeroase, între care unul de la Avram Iancu, vr-o 4 de la V. Alecsandri etc., medalii bogate interne și externe etc. Peste 12000 lei se poate evalua noua colecțiune intrată în Biblioteca «Urechia». Fondatorul ei se preocupă zi și noapte cu cestiunea clădirii palatului bibliotecii.“

Între picturile lui Eugen Voinescu va fi existat și *Intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba Iulia, anul 1599 noiembrie?*. S-a păstrat o zincografie după fotografia realizată de Spirescu din București.

Știrile reluate de ziarele *Galații*, *Poșta și Voința Galaților*, detaliau „noile achiziții“ și donații ale anului 1898: „bustul poetului Gr. Alexandrescu de sculp. D. Pavelescu, statueta Împăratului Traian de sculp. I. Constantinescu, idem a lui G. Asaki de sculp. Hegel, 6 pânze în culori, donații de la marii pictori Vermont și E. Voinescu, diverse obiecte antice: sigiliul lui Mihai Vodă Sturdza, arme găsite la Războeni,...

Asemenea colecțiunea numismatică s-a îmbogățit cu rarile și prețioasele monede ce s-au donat... Un mare armar... de la neuitatul C. Esarcu.“

Esarcu a fost trecut pe placa de marmură a donatorilor în anul 1896, publicată de V.A. Urechia în *Buletinul Fundațiunii „Urechia“*, fără specificarea armarului.

În ianuarie 1899 ziarul *Dreptatea*, sub titlul *Biblioteca Urechia din Galați*, prezenta pentru public mersul instituției și creșterea colecțiilor muzeale:

„În pinacoteca Ateneului d. V.A. Urechia a așezat un mare armar plin cu suveniri în scrieri de la neuitatul C. Esarcu. A avea cultul celor care au lucrat pentru țară este semn de vitalitate națională.“

Între numeroasele noi achiziții ale Bibliotecii Urechia din Galați, vom cita un foarte rar, dacă nu unic, buzdugan domnesc din secolul XVIII din Moldova.“

⁷⁾ Ms. II/186, f. 34v, 37

În ediția de seară din 4 februarie 1899, ziarul *Drapelul* reia problema Bibliotecii „Urechia“, accentuând asupra valorii și semnificației exponatelor muzeale, pledând pentru necesitatea spațiului de funcționare publică. Ideile și termenii se regăsesc în articolele publicate ulterior: *„Jurnalele din Galați, fără distincțiune de culoare politică, ne aduc articole de laudă fără rezerve pentru biblioteca înființată acolo prin donațiunea D-lui V.A. Urechia...*

Nu mai puțin importantă, și putem zice chiar unică în țară, este colecțiunea stampelor din care peste o mie sunt avant la lettre. Colecțiunea stampelor de domni, războaie și vederi românești este foarte bogată...

Secțiunea documentelor, încă nedeschisă publicului din lipsă de local, se află în posesiunea unor originale de mare valoare, de la Vasile Lupu, Mihai Viteazul, Cantemir etc. Sigilografia română din secolii cei mai vechi până astăzi ocupă mai multe galantare.

În colecțiile arheologice se păstrează fluierul lui Horea, sabia lui Iancu de la 1848, tabacherea lui Anastasie Panu cu Unirea Principatelor, o întreagă cameră plină cu suveniruri de la Mihail Kogălniceanu, Cuza-Vodă, Negri, Vasile Alecsandri, Gr. Ghica al Moldovei. De la acesta este ultima lui carte de vizită făcută regretatului Ubicini în prețuia sinuciderii sale etc.

O cameră este ocupată cu galantarele medaliilor. O parte din acestea sunt donațiuni de la M. S. Regele. Luptele românilor din Ardeal contra maghiarizării sunt reprezentate prin două galantare pline cu documente originale.“

Autoarea conchide: *„Ceea ce lipsește Bibliotecii Urechia din Galați este localul“.*

Presa locală și centrală a pledat pentru necesitatea construcției Palatului Bibliotecii, începând cu anul 1897, când V.A. Urechia făcuse cunoscute planșele *Palatul Fondațiunea Urechia. Biblioteca. Muzeu*, și până la începerea construcției acestuia, argumentând totdeauna cu existența valorilor bibliofile și muzeale.

În octombrie 1899 ziarul *Universul* a publicat articolul *Un Muzeu*. Biblioteca întreagă devenise Muzeu

„Noi, gălățenii, putem întrucâtva să ne mândrim, orașul nostru posedă un muzeu întreg – un muzeu istoric care cuprinde obiecte prețioase, lucruri antice, sute de icoane, iatagane, buzdugane, decorații și câte alte multe lucruri, unul mai vechi decât altul, unul mai interesant decât celelalt...

Înrânsul, el întrupează o epocă întreagă și rezumă o îndelungată vreme de mărire și de căderi, de averi și sărăcii.

Rând pe rând privești, admiră, rămâi extaziat în fața vreunui obiect, unei amintiri, unei icoane, legate fiecare în parte, de-o amintire, de un episod, de o pagină de istorie.

Decorații, înfățișând zile de glorie, îndrăzneală și virtute, – iataganuri și buzdugane – simboluri de aventuri și vitejii căzute prizoniere nevoiei rușinoase, ale nevoiei de umilinți; icoane – sfinte imagini de Christ, figuri de-ale sfintei Fecioare.

Și toate acestea adunate de prin lume, strânse din orașe și de la personaje diferite, iată-le strânse și înfrățite, mângâindu-se între dânsele, alinându-și umiliința și sărăcia vremurilor trecute...

În fața unui monument mare, vechi, nu poți decât să taci și să admiră.“

Autorul, sigur profesorul Gr. Guțu, pleda pentru mutarea instituției din clădirea Liceului „V. Alecsandri“, sugerând soluții propuse și în raportul înaintat Ministerului Instrucțiunii.

Idei și fraze din acest articol au fost preluate și de Lucia Borș pentru articolul său din 1932, sus citat.

Pentru muzeu soseau mereu noi piese. Ziarele *Galații* și *Orientul* informau în ianuarie 1900

publicul: „2 pânze în culori, donații de la d-l pictor Constantinescu și Antonopol“, iar „Colecțiunea numismatică s-a îmbogățit mult prin donații primite, numărând 450 monede vechi diferite“.

În ianuarie 1901, la îndemnul lui V.A.Urechia, Valeriu Surdu întocmește un raport asupra mersului bibliotecii pe primii zece ani de la inaugurare publicat în *Apărarea Națională* și extrase în *Buletinul Fundațiunii „Urechia“*, noiembrie 1901, completat cu rubrica *Informații*, prezentând, oarecum, structura Muzeului reluată din articolul publicat de ziarul *Drapelul* în 1899:⁸⁾

„Pe lângă cărți, d. Urechia a mai donat o bogată colecțiune de pânze artistice, stampe, medalii, suvenire de la bărbați iluștri ai țării, care suvenire constituiră începutul unui interesant muzeu contimporan...

Secțiunea documentelor,... se află în posesia unor originale de mare valoare, de la Alexandru cel Bun, Mircea, Vasile Lupu, Mihai Viteazul, Cantemir ș.a.

Manuscrise vechi și noi și foarte prețioase autografe posedă deja Fundațiunea Urechia.

Sigilografia română din secolii cei mai vechi până astăzi, ocupă mai multe galantare.

Colecțiunea numismatică s-a îmbogățit mult prin donațiunile primite, numărând peste 500 monede vechi diferite.

... muzeul cuprinde obiecte prețioase, lucruri antice, legate fiecare în parte de o amintire, de un episod, de o pagină de istorie.

O cameră este ocupată cu galantarele medaliilor, o parte din aceste medalii sunt donațiuni de la M. S. Regele; iar cele mai multe de la fondator.“

Singurul inventar ajuns până la noi este procesul verbal din anul 1903, întocmit de o comisie numită de Comitetul Bibliotecii la propunerea bibliotecarului, cheile de la galantare, păstrate de V.A. Urechia, nefiind găsite după decesul acestuia.

V. Surdu menționa în raportul anual prezentat Comitetului:

„Familia mult regretatului fondator V.A. Urechia a arătat că cheile de la galantarele cu colecțiunile de muzeu nu au putut fi găsite și... în ziua de 11 septembrie 1903, în prezența Domnului membru Gr. Guțu și a subsemnatului, s-au deschis de către un lăcătuș și apoi s-a procedat la inventarierea tuturor colecțiunilor aflate în aceste galantare. Îndată ce timpul va permite se va face o examinare mai de amănunt și o clasificare mai sistematică și înregistrarea lor într-un anume registru.“

Procesul verbal este un document important privind istoria muzeului: au existat 20 galantare în sala de lectură și în sălilele nr. 1 și 5; se poate reconstitui o parte din patrimoniul muzeistic – denumirea obiectului, donatorul, în unele cazuri, numărul obiectelor etalate în fiecare galantar; se poate încerca și intuirea conceptului de organizare, atât cât a putut fi el pus în operă până la începutul secolului al XX-lea.

Transcrierea integrală a acestui document, așa cum a fost redactat, se impune fiind singurul martor arhivistic al muzeului de la începutul secolului al XX-lea:⁹⁾

„Proces Verbal

pentru deschiderea galantarelor și inventarierea colecției muzeului.

Conform hotărârii Comitetului din 11 septembrie s-a «procedat la deschiderea galantarelor

⁸⁾ Ms. I/656; Arh. BVAU, Ds. XXXI, 1901, 7–9 r/v; Vezi Caietul Ms. II/186

⁹⁾ Arh. BVAU Ds. XXXIII, 1903, f. 60, 62–67, 73–76

cu ajutorul unui lăcătuș apoi s-a format anexatul inventar.»

Inventarul este făcut pe săli și galantare, conținutul fiind înregistrat obiect cu obiect, pe pachete sau grup de piese, monede, medalii.

Existau 20 galantare în sala de lectură și în sălile nr.1 și 5. Inventarul cuprinde cca. 1100 exponate.

Galați, 12 septembrie 1903.

Inventar

De obiecte aflate în galantarele deschise conforma procesului verbal din 11 septembrie 1903 al Comitetului administrativ al Bibliotecii.

În sala de lectură

Galantarul nr. 1

2 documente vechi, din care unul turcesc

33 peceti diferite

39 clișeuri vechi (peceti)

7 foi numismatică tipărite

7 documente vechi (fotografie)

3 documente vechi (litografie)

5 foi peceti (de mână)

5 foi sigilii (fotografie)

1 foaie numismatică (idem)

4 foi sigilii (litografie)

Galantarul Nr. 2

2 documente vechi (litografie)

12 documente vechi (fotografii)

8 documente vechi

Galantarul nr. 3

1 buzdugan Domnesc din secolul al VII-lea (Moldova)

2 peceti (ceară roșie)

13 documente vechi

2 documente (litografie)

1 fotografie (armele țării) Moldova

Galantarul nr. 4

1 album Jubileul de 25 de ani a M.S. Regelui Carol I cu 6 mărci și 1 cartă poștală trecută în catalogul de cărți sub nr. 8220

3 mărci de scrisori, una 30 parale, una a 20 bani și una a 18 bani

2 asiguate, unul de 5 livre și altul a 15 soldi

1 timbru domnesc a 20 parale

1 invitație încadrată a lui Louis XIV

1 bacnotă din timpul revoluției (1848)

1 bacnotă de 5 lei

1 asigat de 100 franci

1 bacnotă grecească

1 monedă de aur de la Împăratul Josif al II-lea

1 corn de cerb osificat [pietrificat–n.n]

10 monede antice de argint
175 monede antice de aramă
2 fiare (sigilii) ale Mitropolitului Iacob
1 cutie cu diferite monede de aramă dăruite de Dl. V. Pașcanu
Galantarul nr. 5

5 bancnote dăruit de D. Poenaru–Bordea
30 monede de aramă dăruite de Ecath. Fătu
1 monedă de argint dăruită de I. Costin
16 monede aramă dăruite de Gr. Papazian
1 monedă antică poloneză dăruită de Dr. Grünberg
18 monede aramă dăruite de către diferite persoane
1 medalie comemorativă dăruită de D. Mela
1 măsea de animal antedeluvian
2 bas–reliefuri (ghips)
1 copită petrificată
1 corn de cerb petrificat
1 os petrificat
1 inel găsit în Dobrogea donat de D. Bernardo

Galantarul nr. 6

1 album pentru fotografii a poetului Nicoleanu
1 album sub nr. 124 cu 17 fotografii
4 fotografii sub nr. 123, 126, 127, 128
1 taler din devastațiunea Castelului St Cloud în 1848
1 pahar a lui Grigore Ghica Vodă
1 carte de vizită a lui Grigore Ghica Vodă
1 sigiliu a lui Mihail Sturdza VV
1 sigiliu a lui I. Cuza, tatăl lui Alexandru Ioan I
1 proclamațiune a I.S. Domnitorului Alexandru Ioan I
1 act (litografie) din 1864
1 fotografie
1 act din 1856 sub nr. 130
1 foaie hârtie întrebuințată la codicele scris în 1648 sub. nr. 119
1 autograf al lui Cuza și 3 telegrame adresate lui Jean Sechiari
1 manuscript vechi
2 acte relative la găsirea în Mare a unui baston a lui Cuza Vodă (într-un plic sub nr. 131)
bilele cari au servit la alegerea Domnitorului Alexandru Ioan I Cuza

Galantarul nr. 7

2 farfurii cu ceștile lor
1 cheie de ușă aflată la Severin
1 păhăruț de porcelan stricat (sub. nr 70)
1 călimară de brâu a Clucerului Alexandru Urechia
6 diferite sigilii
1 mărturie de botez a Corinei Urechia

32 medalii diferite

1 medalie (facsimil ghips)

6 fotografii sub. nr. 74, 78, 79, 81 și 82 (una nenumerotată)

1 săgeată de fier

1 cuțit și hanger a Clucerului Alexandru Urechia

1 podometru

1 lampă

1 ulcică

1 lacrimatoriu

1 cap de lance de fier

1 album (versuri foi volante și unele nepublicate, satire vechi etc. etc.)

1 ghiozdan de carton cu diferite broșuri și fragmente din jurnal relative la cestiunea

Basarabiei

1 portret al lui C. Stănescu

1 plic conținând originalul unei poezii de H.D. Lecca

1 adresă sub nr. 6461 din 16/12 1889 a Ministerului Cultelor către V.A. Urechia

1 act de mulțumire a cetățenilor gălățeni lui V.A. Urechia, sub nr. 73

1 tablou sub nr. 493 (conferința interparlamentară 1891)

1 album dat ca suvenir a D-lui V.A. Urechia sub nr. 72

1 act încadrat prin care Instituțiunea Ethnografică oferă lui V.A. Urechia bustul său

1 adresă sub nr. 7580 din 28 Sept. 1893 a Prefecturii Covurlui către V.A. Urechia

2 fragmente de scrisori sub nr. 76 și 77

3 afișe imprimate pe mătase

1 fotografie a dr. Alceu Urechia

Galantarul nr. 8

4 acte sub nr. 99, 100 și 101 privitor la boerul Andrei Stematini

1 facsimile după mormântul pregătit de Mihail Sturdza pentru familia lui

1 carte de vizită a lui C. Esarcu

1 mappa Ungariei sub nr. 102

2 cărți de hirotonisire din 1816 și 1829

7 foi manuscrise vechi

1 săculeț sub nr. 97 conținând mai multe acte sub. nr. 12–23

1 desemn sub nr. 103

1 document din 1834 privitor la logofătul Iordachi Costachi

1 album al comunarșilor din Paris

1 brevet de înaintare la Căpitan al lui Neculai Steriadi

1 portret (litografie) sub nr. 505

Galantarul nr. 9

diferite acte, documente istorice și diverse încatalogate în 2 cataloage

15½ coli hârtie veche de la Fabrica Petrodava din 1842, 1847 și 1806

49 diferite documente neclasificate

Galantarul nr. 10

1 manuscris vechi

1 scrisoare a lui V. Alecsandri către M. Kogălniceanu

- 1 document vechi din 1772
- 2 cărți de vizită a lui V. Alecsandri
- 1 plic cu autografe de V. Alecsandri
- 3 Pașapoarte de ieșire din țară a familiei Asaky
- 9 scrisori a lui V. Alecsandri către Aristizza Romanescu (într-o cutie de carton)
- 1 hrisov de boierie a lui Anastasie Panu din 1855
- 1 firman de decorație turcesc sub nr. 96 a lui G. Asaky
- 1 fragment dintr-o scrisoare a lui A. Balș
- 2 peciuri de cununii din 1829 și 1852
- 1 diplomă de Cavaler a lui G. Asaky din 1830
- 1 foaie autografe de Enache Văcărescu
- 1 carte de vizită a lui I.C. Brăteanu
- 2 Diplome de boierie ale lui Iancu Fătul

Galantarul nr. 11

- 1 Icoană veche sub nr. 108 cu inscripție în dos
- 2 documente vechi sub nr. 57 și 4502
- 12 cartoane sub nr. 113 (cusături cu acul făcute după 1840)
- 1 fluiet sub nr. 106 a lui Horea
- 1 sabie sub nr. 104 a lui Avram Iancu
- 2 fotografii sub nr. 110 și 111 ale Hatmanului Th. Balș
- 1 colona lui Traian (litografie) sub nr. 246
- 1 tabachere de argint a lui Anastasie Panu
- 17 cărți de carton sub nr. 105
- 1 document turcesc sub nr. 43
- 1 fotografie a lui Avram Iancu sub nr. 109
- 1 act din 1849 iscălit de Avram Iancu

Galantarul nr. 12

- 1 album pentru desemn
- 1 brevet (blanc) al Ligei culturale
- 1 tablou, osândiții pentru memorandumul românilor
- 1 pachet cu manuscrise originale care au servit pentru jurnalul „Golgota“ 1894
- 1 pachet manuscrise originale ale discursului R. Fava 1894
- 1 desemn de N. Grigorescu sub nr. 114
- 1 exemplar din jurnalul Golgota din 24 aprilie 1894
- 1 ghiozdan de carton cu telegrame și foi volante relative la procesele și memorandumul de la

Cluj

- 1 fotografie sub nr. 2
- 1 carte poștală sub nr. 3
- 1 plic cu bilete primite din temnița Vatz și Segedin din 1895
- 1 pachet (Liga) cu extracte din jurnalele străine și române 1894
- diferite jurnale din Europa despre chestiunea ardeleană
- 1 carte de vizită a Mitropolitului Primat Iosif

Sala nr. 1 Muzeu

Galantarul nr. 1

1 tablou pictat reprezentând pe un boer român în haine europene sub nr. 2799

1 Proces verbal relativ la dezvelirea monumentului de la Războeni

*1 document (fotografie) relativ la punerea pietrei de temelie pentru construirea portului
Constanța 1896*

*1 copie după documentul făcut în 1891 Mai 10 în anunțarea serbării Jubileului de 25 de ani
de Domnie a M.S. Regelui Carol I*

18 tablouri cu numele dlor Senatori și lucrările Senatului

1 covor brodat de fetele din Harem a Dnei Ecaterina I. Sturdza (1824)

Galantarul nr. 2

1 brățară cu tricolor românesc 1896

2 cutii de carton pentru țigări Manufactura Belvedere București

5 brățări pentru trăsuri la parada primirei Împăratului Frantz Joseph, 1896

4 peceti a Ministrului Afacerilor Străine

1 broșură expoziția operelor artiștilor în viață 1896

1 scrisoare (fotografie) cu semnătura lui Tache Ionescu

1 desmn de D. Marinescu 1880

*1 pachet cu 110 foi volante scrisori, cărți poștale, poezii, bilete de invitație, comunicări,
anunțuri etc, etc.*

1 desemn sub nr. 10

1 desemn sub nr. 11

Galantarul nr. 3

1 afiș (Casta Diva) tipărit pe mătasă

1 system der Mineralien (V. Fric. Prag)

1 Trată de 1000 de livre din 1792

1 pachet cu diferite scrisori (guerres de Pologne) sub nr. 67

1 cap de sulită de silex de pe malul Siretului, lângă Roman

4 bucățele pietricele mozaic

2 scrisori semnate una de A. Ionescu și alta de Cugler

1 batistă de la 1895 (souvenir de la XIII-em exposition de Bordeaux)

1 pachet cu diferite scrisori (genealogie Kontzki Pologne) sub nr. 60

3 piteni, 1 sulită, 2 capete de săgeți găsite la Războieni (1898)

4 reliefuri (ghips)

1 taler de metal

1 bucată de piatră

1 farfurie de porcelan în formă de tavă

Galantarul nr. 4

1 corn român de băut (facsimil)

1 fotografie a spătarului Zotu Tigara

1 carte de vizită (placă zinc) cu inscripția 16 Nbric 1869–1894

1 medalie și 2 agrafe din Ardeal

2 cocarde tricolor românesc

1 brățară pentru vizitii

1 bilet intrare la expoziția 1894

1 briceag industria română din Macedonia
1 mănecar pentru vizitii
3 medalii expoziția cooperativelor
1 relief (ghips) reprezentând pe G. Asaki
1 cadru reprezentând schița primirii membrilor ardeleni și bucovineni ai Academiei Române la inaugurarea Societății în vechiul Ateneu
1 cupă de la Ioniță Sturdza VV. 1823
1 cadru cu inscripțiunea «Predarea Plevnei»
1 vas (facsimil) din tezaurul de la Pietroasa
1 taler (dare la semn în 1768 și 1769 în Polonia) din familia Urechia
1 cobză română din Ardeal (secolul al XVIII-lea)
1 mic carnet cu inițialele regale
2 cruci pentru elevii premiați
3 afișe tipărite pe mătasă

Sala nr. 5.

Galantarul nr. 1

1 adresă sub nr. 6201 a Academiei Române către V.A. Urechia
1 cutie cu decorații a lui M. Kogălniceanu
uniforma de Ministru plenipotențiar la Paris a lui M. Kogălniceanu

Galantarul nr. 2

1 pachet diferite acte din 1864 (mișcarea polonă)
6 foi volante manuscrise și 3 tipărite relative la inaugurarea bustului lui M. Kogălniceanu
3 volume «Cronicile României» de M. Kogălniceanu Tom I–III
2 volume «Steaua Dunării» din 1859 și 1860
1 Program «Inaugurarea monumentelor M. Kogălniceanu și V. Alecsandri în 1896»
1 carnet din 1872 «Bilete de prenumerație la «Cronicele României»
25 fotografii sub nr. 1–25
1 fotografie sub nr. 8304 (testamentul lui M. Kogălniceanu din iunie 1881 Catalogul cărților)

1 condică din 1872 a lui M. Kogălniceanu cu inscripția pe etichetă «prima notta»

19 cărți diferite sub nr. 1–19

1 foaie volantă (litografie) litere vechi

1 foaie volantă tipărită pe rusește

1 cutie cu cărți de vizită a diferite persoane

Galantarul nr 3

1 scrisoare a lui M. Kogălniceanu (nr. 12 fotografie)

1 tablou fotografie sub nr. 7

2 sigilii (ceară) ale familie Kogălniceanu

3 scrisori ale lui M. Kogălniceanu de la Paris (într-un plic)

1 călămară și condeiul cu care M. Kogălniceanu a semnat actul de fundație a Universității din Iași

ultimii ochelari de care s-a servit M. Kogălniceanu

1 carte de liber parcurs pe căile ferate a lui M. Kogălniceanu în calitate de deputat

1 călimara lui Kogălniceanu din 1864

2 fotografii a lui Kogălniceanu

1 statuie scâpată din arderea caselor lui M. Kogălniceanu la Drănceni

icoane etc etc de argint ce s-au topit la arderea caselor lui M. Kogălniceanu la Drănceni

1 foaie volantă „Ordin de zi“ din 1878 (tipărit)

1 scrisoare a Dlui Vizzu din Galați (1895)

2 Brevete de decorații din 1878 și 1881 a lui M. Kogălniceanu

ultima casă a lui M. Kogălniceanu la Șosea în București (fotografie și litografie)

1 carte poștală adresată lui V.A Urechia relativ la licitarea muzeului M. Kogălniceanu

1 pecete a lui M. Kogălniceanu (ceară)

Galantarul nr. 4

2 medalii comemorative

2 liste a moșiilor lui Miron Costin

1 sigiliu al comitetului Asociațiunii «Miron Costin»

1 broșură intitulată «Statuia Miron Costin»

1 document din 1771 referitor la Miron Costin

1 document sub nr 27 din 1680 (fotografie)

5 foi volante (litografii) referitor la Miron Costin

1 act (fotografie) referitor la Miron Costin

1 fotografie sub nr. 9

3 fotografii a lui Miron Costin

1 Tablou sub nr. 5035 referitor la Miron Costin

1 autograf de la Miron Costin.

Galantarul nr. 5

1 pachet cu acte diferite relative la inaugurarea bustului M. Kogălniceanu

1 pachet foi volante «museul, armariile lui M. Kogălniceanu»

1 pachet diferite scrisori ale lui M. Kogălniceanu

1 pachet brevete pentru decorații ale lui M. Kogălniceanu

Galantarul nr. 6

1 rulou cu 6 bucăți desemnuri pe pânză

7 medalii

1 evantai

*1 călimară care a servit la vizita M.S. Regelui Carol I în 30 septembrie 1894 [1893 – n.n.],
când a vizitat Biblioteca „Urechia“*

2 jurnale ilustrate englezești

portretul ALL Principele Ferdinand și Principesa Maria (Tipo-litografie)

1 foaie din jurnalul englezesc „The Gentlewoman“

1 Sonet dedicat M.S. regelui Carol I

1 Odă dedicată M.S. regelui Carol I

1 fragment dunt-un jurnal englezesc cu portretul M.S. Regelui Carol I

1 act relativ la punerea pietrei fundamentale a podului peste Dunăre (fotografie)

7 bucăți bilete invitații, program etc relativ la inaugurarea podului peste Dunăre

2 bilete de invitație la inaugurarea palatului Justiției

10 tablouri (fotografii) sub nr.10, 12, 13, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443 și 3444

Galantarul nr. 7

30 diferite medalii
 1 foaie din jurnalul englezesc „The Gentlewoman“
 1 fragment dintr-un jurnal englezesc
 1 cornet de pus bomboane
 2 adrese din 1896 relative la medalii comemorative
 1 poezie de H.D. Lecca tipărită pe mătasă
 1 Programa de teatru tipărită pe mătasă
 13 fotografii nenumerate
 35 fotografii sub nr.9,11, 497, 498, 2660, 2815–2827, 3417–3426, 3429, 3430, 3445, 3446, 8303, 8305 și 8306

Galantarul nr. 8

1 foaie din Monitorul oficial nr. 150 din 4/16 octombrie 1893
 1 scrisoare sub nr. 362 de la Castelul Peleş
 1 buchet de lăcrămioare
 97 diferite medalii
 Membru delegat Gr. Guțu
 Bibliotecar V. Surdu“.

Numărul pieselor găsite în galanatare este impresionant pentru acea vreme, 1.239 notificate ca tip de exponat: medalii, decorații, scrisori, fotografii, icoane, documente, ghiozdane de carton sau săculeți cu manuscrise, fotografii, monede și altele, conținutul unora nefiind inclus în numărul sus scris.

Deși existau „1 catalog de monede și medalii; 1 catalog obiecte de muzeu; 1 inventar de documente și manuscrise“, enumerate în raportul din anul 1919, nu se menționează că ar fi fost folosite pentru confruntarea cu existentul.

Procesul verbal a cuprins ceea ce a fost găsit în galantare. Existau însă obiecte în afara galantarelor: picturi, fotografii de mari dimensiuni, stampe, hărți prinse prin diverse procedee pe pereți; pe stative erau sculpturi, inclusiv macheta statuii lui Miron Costin ridicată la Iași; pe „panoplii“ arme albe și de foc; armariul/biblioteca lui M. Kogălniceanu, replica coroanei de bronz depusă de către Gheorghe Cârțan la piciorul Columnei lui Traian, special sculptată de Ettore Cadorin pentru *Festivitățile de la Roma* organizate de V.A. Urechia cu prilejul Congresului internațional de istorie din 12 octombrie 1899, astăzi dispărută.

Singurele atestate ale existenței unor piese muzeistice sunt consemnările din actele de donații și menționările din rapoarte și presă.

V.A. Urechia a constituit un muzeu de istorie, a evenimentelor și personalităților ce au ocupat/ocupau un loc în istoria României. Muzeul era o secție documentară și informațională cu alți suportați materiali, o completare a documentației manuscrise și imprimate din bibliotecă, argumentată cu piese și obiecte, contemporaneizată cu fapte și acțiuni ale zilei, privite în continuitate.

Așa a fost gândit, a ieșit văzând și făcând din ce a adunat și a primit, formând, în viziunea lui Urechia, o unitate integrată cercetării, instrucției și educației.

Piesele muzeistice aduse de Urechia – personale, descoperite ori primite – erau mărturii ale evenimentelor la care participa. De la fiecare a luat un obiect, o călămară, un program, un afiș, o invitație, o copie după un act de fundație, o carte poștală, un timbru, prototip de hârtie, o petliță, o

piesă de harnașament, un cornet, un briceag, convins fiind că vor deveni istorie.

Etalate în galantare, pe stative sau suspendate pe simeze, acestea prezentau momente și personalități semnificative din istoria țării; extinderea documentării și încadrarea în contextul evoluției istorice erau realizabile prin publicațiile existente în bibliotecă, complementaritatea celor două instituții fiind asigurată și prin funcționarea în același spațiu.

Istoria Daciei era marcată prin hărți, litografia Columnei lui Traian, coroana de bronz depusă în octombrie 1899, măturii arheologice, silixuri, vase de la Cucuteni, oase pietrificate, plăci mozaic din Dobrogea, mulaje după piese din tezaurul de la Pietroasa, monede, inscripții, peceti, piatră de la piciorul podului de la Drobeta, o cheie de ușă romană din Severin, hărți și stampe originale ori copii.

Piese „antice“ își găseau locul atât cât să sugereze saltul peste milenii, veacuri și decenii de continuitate a vieții pe aceste meleaguri și nu numai.

Istoria medievală a Țărilor Române era marcată prin hărți, portrete de domnitori, documente, sigilii, inscripții epigrafice, obiecte arheologice smulse pământului și restituite contemporanilor.

Evoluția socială și economică din secolul din secolul al XIX-lea a fost marcată cu acte și, simbolic, cu obiecte.

Mișcările sociale și politice din Transilvania din zilele lui, de exemplu, au fost bogat reprezentate în continuitatea precedentelor, de la răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan, sugerată cu portrete, cofiță din Munții Apuseni cu inscripția „*Munții noștri aur poartă/ Noi cerșim din poartă-n poartă*“, la revoluția din 1848, argumentată cu sabia, cavatul, portrete, între care și al lui Avram Iancu, până la istoria mișcării memorandiste susținută cu programul partidului național, memorandumul, bilețele trimise de memorandiști din închisoare, litografii din casa lui I. Rațiu, articole din presa europeană privind situația românilor ardeleni și procesul memorandiștilor, documentele șapirografiate ale procesului, așa cum au fost puse în circulație de biroul de presă al Ligii Culturale organizat de el la Cluj, caiete cu texte manuscrise ce au circulat în Ardeal, *Albumul Mcedo Român și Voci latine. De la frați la frați* alături de manuscrisele publicate în aceste poliigrafii.

Pentru a marca Independența statului a adus tabloul cu fotografiile parlamentarilor ce au votat independența în ziua de 9 Mai 1877, farfurie cu predarea Plevnei, fragment de os uman de la Grivița, un desen de N. Grigorescu, poezii, publicații, litografii. Relațiile externe erau argumentate cu portretul Domitorului Al.I. Cuza la întâlnirea cu Sultanul, bastonul lui recuperat din apele Bosforului, basorelieful cu efigiile Împăratului Austriei, Franz Josef, Regele Carol I și Regina Elisabeta (*Qvod Franciscus Iosiphus, Imp. Austriae, Rex Ungariae et Carolus I Rex Romaniae et Elisabetha Anno MDCCCXCV XVIII/XXX Septemb...*), realizat după vizita din anul 1895, costumul de diplomat al lui M. Kogălniceanu, decorații acordate de statele vecine diverselor personalități, Cântecele ginte latine al lui V. Alecsandri, medalii și diplome primite de V.A. Urechia.

Modernizarea României începea cu revoluția de la 1848, fiind expuse programele din Bucovina, din Moldova, de la Islaz, portretul lui N. Bălcescu, litografii, cărțile de joc cu cifrul pașoptiștilor, iar pentru Unirea Principatelor litografii cu divanurile ad hoc, gazeta *Steaua Dunării* unificată cu *Zimbrul și Vulturul*, bilele folosite pentru alegerea lui Al.I. Cuza. Reformele pentru organizarea instituțională a statului erau marcate și cu obiecte cu valoare de simbol: învățământul – călimara de la inaugurarea Universității din Iași, basorelieful festivității realizat de către Wl. Hegel, harta răspândirii școlilor de la orașe și sate; cultura – Muzeul de Antichități, Academia Română, statute, dări de seamă, momentele inaugurării, afișe de spectacole de teatru, statuiete, medalii;

biserica – icoane, secularizarea, portrete și sigilii ale unor mitropoliți și episcopi, manuscrise; agricultura – planuri de moșii, acte de împrumut, legea din 1864, călimara folosită pentru semnarea ei; industrializarea – mostre ale produselor morilor de hârtie, confecții de hârtie, manufacturi; căile de comunicație – copii după acte de fundații, festivitate inaugurală, program, invitații, fotografii, calea ferată, podul de la Cernavoda, portul Constanța.

Personalitățile implicate în istorie și evenimente erau prezentate printr-un portret (pentru Mihai Viteazul a adus 7 portrete), printr-un obiect, un sigiliu, un document semnat autograf, documentații pentru monumente; le-a dedicat unul, două ori mai multe galanatre: Grigore Ghica, Miron Costin, Alexandru Ioan Cuza, pe care l-a slujit și urmat în gând și faptă ca cetățean și ministru; Carol I cu care a fost în bune relații, inclusiv ca ministru și biograf, sprijinindu-se reciproc în acțiunile pentru țară; G. Asachi, pentru opera căruia Urechia a avut un cult.

Mihail Kogălniceanu, mentor, prieten și colaborator în multe acțiuni comune, a avut dedicată o cameră după ce i-a dezvelit bustul în Parcul din centrul Galațiului.

Valeriu Surdu, administratorul direct al patrimoniului, nu a uzat de o evidență clară a pieselor colecționate, unele fiind approximate, altele nominalizate la întâmplare, deși în *Istoricul Bibliotecii* din 1906 ar fi trebuit să fie prezentate ca și colecțiile bibliotecii, pe tipuri de obiecte, cantitativ și după proveniență. Arhiva existentă atunci ar fi permis. Absența acestora a fost sesizată. Într-o scrisoare din ianuarie 1907, la solicitarea ziaristului V. Mestugean de la ziarul *Universul*, V. Surdu îi semnaleză unele piese istorice și de artă, nominalizate pentru prima dată, fără a le sublinia valoarea istorică s-au artistică. Nici nu avea pregătirea necesară.

Donațiile de după anul 1901 au fost valoroase din punct de vedere istoric, completând și dezvoltând aria tematică a muzeului. În anul 1904 soția generalului Eus. Pencovici a donat „18 tablouri încadrate și 147 stampe, hărți, planuri și fotografii“, în primul rând cu conținut militar. În 1906, Consulul britanic, colonelul Trotter, a donat un „bloc de lemn petrificat adus... din Wady Halfa (pe Nil) Egipt“, iar bancherul Alfonso Dall’Orso a depus spre conservare tabloul „reprezentând balul dat acum 40 de ani în onoarea M. S. Regelui Carol I“. Soția Lt. col. Vasile Irimia, „luptător al Independenței în Războiul din 1877–1878“, a donat în 1908 un „Tablou înrămat cuprinzând originalele fotografii ale ofițerilor din Regimentul 5 de Infanterie“, iar „înv. I.V. Nistor o monedă de argint găsită în comuna Stănești Jud. Tutova“. În anul 1910 H. Metaxa a donat fotografia Prințului Alexandru Cuza, iar C. Apostoliu fotografia lui V.A. Urechia cu prima lui soție.

Librăria Șaraga din Iași a fost o participantă de seamă la constituirea colecției medalistice gălățene. După ce în anul 1910 a trimis „45 (patruzeci și cinci) diferite medalii bătute de noi din 1894 până în prezent pentru a fi păstrate în biblioteca ce o conduceți“, în anul 1911, „În semn de recunoștință pentru ilustrul V.A. Urechia, fondatorul acestei biblioteci, rog a primi ca donațiune: două medalii a serbărilor Jubiliare Universitare din Iași din 1911 și două medalii a dezvelirii statuilor lui Vodă Cuza și a sftnicului său Kogălniceanu. Calitatea ce vă trimit reprezintă o specială emisiune, foarte rară,“ cum sublinia Fanny Șaraga.¹⁰⁾

Pentru instituțiile și societățile din Galați se considera aproape o „obligație“ de a depune la Biblioteca–Muzeu–Pinacoteca „V.A. Urechia“ acte, documente, fotografii sau medalii ce marcau un eveniment, o construcție, o statuie, o aniversare sau comemorare, practică uitată ori neglijată astăzi, nu fără urmări pentru istoria viitoare.

¹⁰⁾ Arh. BVAU, Ds. XL, 1910, f. 24;Ds. XLI, 1911, f. 23

În anul 1906 Comisia Europeană a Dunării a depus medalia jubileului de 50 de ani și istoricul ei, iar Arsenalul Marinei Militare, sub semnătura Președintelui Comisiunii de Supraplinuri a Construcțiilor noi ale Marinei, I. Bălescu, va depune în anul 1908 „*medalia bătută cu prilejul lansării noilor vase ale marinei pentru colecție.*“¹¹⁾

În martie 1912 Comitetul Monumentului Poetului M. Eminescu a depus actul comemorativ al dezvelirii monumentului, iar Primăria pe cel privind dezvelirea Statuiei lui Costache Negri. Actele privind statuia lui C. Negri s-au pierdut. Raportul din 5 noiembrie 1912 consemna că s-au depus spre depozitare și 14 panglici de la coroanele depuse la statuia lui Costache Negri și 5 la statuia lui Mihai Eminescu. Scrisorile privind trimiterea–primirea actului comemorativ sunt fragmente din paginile de istorie culturală a Galațiului, atestate al gestului comis de gălățeni din inițiativa omului de cultură, magistratul Corneliu Botez. Ele se cer reținute aici ca atare.¹²⁾

Cu prilejul aniversării jubileului de 25 de ani de la inaugurarea Bibliotecii, în 1915, s-au primit donații și de piese muzeistice, reținute de arhivă nominal ori numeric.

Max Fischer a donat testamentul lui Carol I litografiat pe tablă de oțel în fabrica lui, „*un omagiu suprem adus memoriei defunctului nostru Suveran, făuritorul României moderne.*“ În numele profesorului Alador Baum este donat „*un obiect de muzeu*“, iar proprietarul Gh.I. Deciu donează „*25 obiecte de muzeu*“, fără listarea lor; alți donatori au despus 6 monede.¹³⁾

Cea mai substanțială donație a fost făcută în anul 1915 de Nicolae Zugrafu, o bogată colecție de „*obiecte din Războiul Crimeii*“ și nu numai, „*recoltate*“ de pe câmpul de luptă, vestigii de la toți beligeranții: uniforme, piese de harnașament, arme, accesorii ale acestora. Actul de donație a fost întocmit de J. Vetro.¹⁴⁾ Dacă acestea ar fi fost expuse, vizitatorul, cu puțină imaginație, putea reconstitui marea bătălie din anul 1856, cu iureșul cavaleriștilor sub ghiulele artileriștilor, cu infanteriștii ce cucereau sau cedau pământul metru cu metru. Spațiul nu a permis etalarea. Cea mai mare parte s-au pierdut ori rătăcit, cine știe prin ce muzeu ori colecție particulară, drept pentru care lista lor merită a fi pusă în pagină pentru istorie:

„*1. Un chipiu cu penaj de artilerie franceză, împreună cu tunică, epoleți și pantaloni. 2. Una eșarfă aurită. 3. Una leduncă de artilerie franceză. 4. Un chipiu cu egretă, cordon roș și epoleți roșii; de asemenea o tunică și una pereche pantaloni. 5. Un costum de cavalerie, cu tunică,*

¹¹⁾ Arh. BVAU, Ds. XXXVIII, 1908, f. 27; Ds, XXXVI, 1906, f. 69

¹²⁾ Arh. BVAU, Ds. XLII, 1912, f. 6, 23: Domnule Președinte, Cu prilejul festivității inaugurării monumentului poetului M. Eminescu la Galați, redactându-se un act comemorativ în dublu exemplar, din care unul s-a remis Dlui Primar al orașului, iar al doilea a fost destinat pentru Biblioteca Urechia, am onoarea a vă înainta, aci anexat, duplicatul acelu act, iscălit de Comitet, de Dl Ministrul al Cultelor și Instrucțiunii Publice, de P.S.S. Nifon Episcopul Dunării de Jos, de literați și alte persoane marcante ce au luat parte la acea solemnitate, cu rugămintea de-al conserva în Biblioteca Urechia, binevoind a răspunde de primire. Președinte, Corneliu Botez

Domnule Președinte, Comitetul administrativ al Bibliotecii «Urechia», luând act de adresa Domniei Voastre, a primit cu osebită satisfacție pergamentul comemorativ al monumentului lui M. Eminescu ridicat la Galați prin inițiativa Domniei Voastre și a amicilor Domniei Voastre. Biblioteca «Urechia» e fericită în această ocazie ca și în altele, când se poate face depozitarea actelor care privesc mișcarea culturală și națională fie din localitate, fie din țară. Vom păstra cu aceeași osebită atențiune și acest act referitor la gloria lui Eminescu și la frumoasa Domniei Voastre inițiativă. Primiți vă rog, Domnule Președinte, asigurarea distinsei mele considerațiuni, precum și arhiereasca noastră binecuvântare, Nifon

¹³⁾ Arh. BVAU, Ds. XXXIV, 1904 – Ds. XLV

¹⁴⁾ Arh. BVAU, Ds. XLV, 1915, f. 38–39

pantaloni și capelă. 6. Tunică și chipiu de artilerie franceză. 7. Tunică de aghiotant cu epoleți și cordon. 8. Tunică cu epoleți, uniformă engleză. 9. Una pereche de pantaloni de cavalerie franceză. 10. Una centură cu cartușieră și vergea de încărcat. 11. Una centură de artilerie rusească. 12. Una curea de armă de cavalerie. 13. Una curea de sabie. 14. Una centură cu baionetă turcească și una centură cu cartușieră. 15. Una cască de grenadier (engleză) cu cordon și egretă. 16. Una cască moldovenească cu teaca ei de metal, în cutie de piele. 17. Una geantă de ofițer cu stema moldovenească de metal. 18. Una capelă moldovenească. 19. Un bidon francez cu curea. 20. Una raniță greacă de pe timpul regelui Othon. 21. Una pereche piteni de cavalerie franceză. 22. Două perechi ștreanguri de fân, franceze, cu macarele. 23. Două teci de piele de pistoale turcești. 24. O leduncă de artilerist francez. 25. Una curea de carabină. 26. Una cască de pompier moldovean. 27. Un clește de metal turcesc de curățat pistoale. 28. Un acoperământ de cal cavalerie franceză (jandarm). 29. Guetre franceze (una pereche de piele și două de pânză). 30. Una șea completă (franceză) pe scăunaș de lemn, cu raniță de echipament și două scărișoare. 31. Nouă epoleți de diverse arme franceze. 32. Una armură de lemn, conținând: a). Una sabie franceză cu canaf, b). Una carabină franceză de artilerist St Etienne, c). Un tesac cu port-tesac de artilerist francez, d). Două pistoale franceze cu cordoane, e). Una cartușieră p. pistoale. f). O centură pentru carabiner de artilerist francez, g). Două florete de scrimă franceze. h). Trei dopuri de pistoale. 33. Cinci clești pentru artilerie engleză.“

Cu aceste donații, în anul 1914/1915 colecțiile muzeale au cunoscut cea mai mare creștere, dacă luăm în considerare clasificarea practică atunci: au intrat în colecții 131 stampe, hărți fotografii, 14 documente manuscrise, 113 obiecte de muzeu și 6 monede. În anii 1917 au mai intrat în muzeu „4 obiecte“.¹⁵⁾

În perioada interbelică au fost făcute alte donații de lucrări de artă și obiecte istorice, unele cu valoare documentară locală. Donatorii și-au exprimat convingerea că Muzeul de pe lângă Biblioteca va evolua spre instituția Muzeul orașului Galați.

În anul 1920, Zamfir Filotti, implicat în viața socială, politică și culturală gălățeană în deceniile de la întretăierea secolelor XIX și XX, stabilit la București, a donat diferite „obiecte de muzeu“, iar în 1925, Hugo Stalsky „bustul lui Carol I, gips în mărime naturală și tabloul în ulei a cumnatului său Valeriu Surdu, primul bibliotecar al Bibliotecii, executat de prof. Cateliu.“¹⁶⁾

În anul 1934 a fost primită colecția M. Helder. Soția, Rose Helder, și fiica, Jeanne Coppel, au consemnat în actul de donație:

„De pe urma decedatului nostru soț și tată, au rămas mai multe obiecte de artă și antice, cu valoare istorică, pe care atât răposatul cât și noi, am socotit că e mai nimerit să fie donate spre păstrare și amintire în muzeul actualmente pe lângă Biblioteca «Urechia» și care, cu timpul, va deveni un muzeu al orașului Galați. Vă rog să binevoșiți a lua în primire următoarele obiecte cu rugămintea de a fi păstrate și expuse în așa fel încât să reiasă oricând la iveală gândul cu care au fost oferite de donator.“

Inventarul din 17 aprilie 1934 este singurul atestat al „tregerii“ și a acestor valori prin Muzeul „V.A. Urechia“. Prin urmare se cere reținut așa cum fost întocmit de donatori:

¹⁵⁾ Arh. BVAU, Ds. XLVII, 1917, f. 9–12

¹⁶⁾ Arh. BVAU, Ds. XXXIX(A), 1909–1924, f. 66; LV, 1925, f 50

„I) ARME: 1) O sabie cu mâner de metal, încrustat cu cruce albă de email. 2) Pistol cu cremene. 3) O sabie turcească cu mâner de corn. 4) Un pistol cu mâner de metal. 5) O sabie boierească cu mâner de argint. 6) Un pumnal cu mâner de os. 7) Un baston cu capul lui Cuza. 8) 2 brățare de metal. 9) Un pumnal mic turcesc.

II) OBIECTE ANTICE ȘI DE ARTĂ: 1) Colan încrusat în bronz cu pietre de diferite culori. 2) Farfurie englezească reprezentând căderea Plevnei. 3) O pereche de paftale metal. 4) 1 pafta de metal cu închizătoare. 5) 1 elice de bombă de aeroplan german. 6) 6 bucăți marmură pictate cu figuri reprezentând diferite costume grecești. 7) 3 figurine egiptene. 8) 1 ciubuc boieresc cu vârf de metal. 9) 2 portrete Alexandru Ghica și Carol tânăr. 10) 1 portret pictat. 11) 21 de medalii comemorative. 12) 5 plăci comemorative. 13) 1 lampă de ulei de aramă. 14) 3 volume vechi grecești (Biblie). 15) Stema de la Vila Cuza.“

Adăugat în manuscris: „1 panoplie, 5 pistoale, 2 săbii.“¹⁷⁾

În scrisoarea de confirmare și mulțumire, directorul Em. Constantinescu, menționa: „Conform dorinței exprimate de regretatul Dv părinte, onoratul nostru concetățean M. Helder, ați binevoit a oferi Instituțiunii ns. valoroase obiecte de artă și preț, precum și volume de real interes pentru Biblioteca Publică «V.A. Urechia». Aceste obiecte și cărți sunt depozitate la locul de cinste, așa fel ca generoasa donație să fie cât mai evidentă pentru cercetătorii acestei Biblioteci.“

Depozitate au fost, etalate niciodată, cu excepția celor ce au ajuns la actualul Muzeu de Istorie din Galați.

Trei Episcopi ai Dunării de Jos, Partenie Clinceni, Pimen Georgescu și Nifon Niculescu au depus potretele lor pictate, astăzi la Muzeul de Arte Vizuale, primul în memoria bunelor relații cu V.A. Urechia, ultimii doi în amintirea perioadelor cât au condus instituția în calitate de președinți ai Comitetului Bibliotecii.

Gândul donatorilor spre un muzeu gălățean desprins de Biblioteca „Urechia“ le va fi fost stimulat de bogăția și varietatea colecțiilor existente la acea vreme, deși nu toate expuse.

Palatul Cultural „V.A. Urechia“ în construcție le da speranța etalării obiectelor oferite alături de cele existente. Vremurile au îndreptățit parțial speranțele. Muzeul s-a constituit ca instituție independentă, dar cea mai mare parte dintre piesele donate nu mai sunt.

Muzeul a avut de suferit din lipsa spațiului și a personalului calificat. Este surprinzător că din câți profesori de istorie au existat în Galați, inclusiv directorii Bibliotecii Constantin Calmuschi și Emanoil Constantinescu, nici unul nu a avut chemare spre muzeografie, numismatică, arhivistică, pentru a se ocupa de organizarea, studiul științific și publicarea valorilor înmagaziate aici. Mai curând au fost încercări de consultare și cercetare din țară și din străinătate.

Pentru identificarea unor colecții s-a solicitat sprijinul, fără finalizări concludente. C. Moisil a determinat și clasificat unele din monede, fără a publica ceva despre. Este posibil ca atunci să se fi început, fără finalizare, inventarul colecției numismatice pe baza indicațiilor lui Moisil.

Prof. T. Burada a venit de la Iași pentru consultarea „foilor volante“ și, probabil, pe baza recomandărilor acestuia, „s-a început un catalog anume, cuprinzând descrierea lor, clasificate pe categorii de date, depuse în cartoane speciale“.

Multe dintre cele clasificate ca foi volante erau piese de muzeu veritabile: afișe, invitații, programe, chemări, apeluri publice, ca de exemplu *Proclamația de la Islaz* din 1848, imprimată în-

¹⁷⁾ Arh. BVAU, Ds. LXI, 1934, f. 19–20; 22–23, 79

folio.

În anul 1929, la cererea directorului Em. Constantinescu, Comitetul administrativ aprobă întocmirea unui nou „*Inventar al medaliilor comemorative colecționate la această bibliotecă cu începere de la 1894.*“

Sub 205 numere curente au fost înregistrate 318 medalii din care 65 medalii de aur, 71 de argint, 130 de bronz, 31 din alt material și 18 decorații. Inventarul s-a făcut prin confruntare cu unul precedent, probabil cel din 1919, fiind notate plusurile. Pe verso filei 9 se află înscris în roșu:

„24 Iulie 1929. *Notă:* În dulapul nr. 8 s-au găsit în plus 18 medalii nedescifrate. În dulapul nr. 14 s-au găsit în plus 18 decorații diferite. În dulapul nr. 16 s-au găsit 2 monede – medalii și 1 medalie Expoziția din 1906. Em. Constantinescu; Paul Pașa“.

Acest inventar a fost folosit și pentru confruntări ulterioare, fără precizarea datei. Sunt notate în roșu lipsuri, corectate apoi în creion sau cerneală. De exemplu la nr. crt. 66, în roșu *lipsă*, la obs. *vezi 169* și în creion + 1, pentru ca la nr. crt. 169 să fie trecut în roșu + 2, în creion – 1 și trimiterea *vezi 66*.¹⁸⁾

Chiar în condițiile precare de organizare și etalare din lipsa spațiului, gălățenii menționau existența și valoarea colecțiilor muzeale în presă sau monografii. În anul 1927 Gh.N. Munteanu–Bârlad consemna:

„*Biblioteca mai are și un bogat muzeu istoric de obiecte interesante, stampe, documente și manuscrise vechi, colecții de obiecte arheologice, numismatică, medalii, etc.*“¹⁹⁾

Instituțiile administrației publice de stat locale au considerat Biblioteca–Muzeu un obiectiv cultural important, fiind inclus în programul vizitelor oficiale – rege, prinț moștenitor, prim miniștri, miniștri, oameni de știință și cultură români și străini –, în cel al excursiilor de documentare ale elevilor și studenților din țară și străinătate. S-au înregistrat și vizite individuale, profesori, preoți, cercetători în trecere ori veniți special, ceea ce presupune cunoașterea și dincolo de granițele orașului și ale țării.

În capitolul *Amintiri din diferite vizite din Istoricul Bibliotecii Publice „Urechia“* și, după 1906, în rapoarte anuale au fost nominalizate personalitățile sau grupurile ce au vizitat biblioteca, cercetătorii ce au studiat în sălile de lectură sau au solicitat prin corespondență informații sau copii după documente. Deși despre unele vizite oficiale, turistice/documentare și individuale s-au mai făcut mențiuni, le reamintim într-un sumar ce permite realizarea imaginii ariei prestigiului Bibliotecii și Muzeului „V.A. Urechia“ în țară și peste hotare.²⁰⁾

¹⁸⁾ Arh. BVAU, Ds. CXIV, f. 9

¹⁹⁾ Gh.N. Munteanu.–Bârlad Op. cit., p. 84

²⁰⁾ Vizitele oficiale au fost inaugurate de Regele Carol I în anul 1893 însoțit de o suită, V.A. Urechia fiindu-le ghid. A.S.R. Principele Carol însoțit de generalul M. Aslan, amiralul Sebastian Eustațiu, prefectul Al. Gussi și primarul C. Ținc au vizitat Biblioteca în preajma primului război mondial. Au mai fost reținuți de arhivă ca vizitatori: Episcopul Partenie Clinceni; Gr. Cantacuzino, prim ministru; Spiru Haret, I.G. Duca, G. Angelescu, Constantin Arion – miniștri; D.A. Laurian, Virgil Arion, Șt. Sihleanu, Gh. Adamescu – secretari generali ai Ministerului Instrucțiunii Publice; Șt. Vergolici, P. Râșcanu, G. Ionescu–Gion, M. Vlădescu, M.C. Miculescu, V. Burlă, M.B. Caloianu, C. Meisner, P. Tintinaru, Șt. Ioan, Gr. Patriciu, G. Nichifor, N. Iorga – inspectori generali în Ministerul Instrucțiunii; C. Baronzi și Eus. Pencovici – generali; C. Erbiceanu, Universitatea București; Gr. Tocilescu, cu 80 de studenți ai facultății de litere din București; E. Orescu, președintele Societății Corpului Didactic „împreună cu tot corpul didactic adunat în congres la Galați“; Const. Calmuschi, directorul Liceului „Unirea“ din Focșani, împreună cu 90 de elevi; Vasile Kogălniceanu; C. Kogălniceanu, consul la Ismail apoi la Cernăuți; colonel Corlătescu, comandantul Regimentului 6 Roșiori; Wl.

Comitetul Bibliotecii a intenționat să (re)organizeze muzeul ca instituție separată, „Muzeul Național din Galați“, dar sub o conducere unică, a directorului Bibliotecii „V.A. Urechia“. Const. Calmuschi a pledat mulți ani pentru această idee în diligențele către minister, administrația publică locală și prin presă:

„Din nefericire, noi cei beneficiari, nu am știut să dăm niciodată importanța cuvenită Bibliotecii și Muzeului «V.A. Urechia» și după 30 de ani ne găsim în așa situație, încât fiind lipsă de local, prețioasele colecțiuni sunt amenințate de zilnică distrugere... va fi nevoie să facem ceva important pentru Biblioteca și Muzeul «V.A. Urechia»“.

Bunele intenții au rămas în acest stadiu. Practic reorganizarea instituției nu a mai avut loc; cutremurul a produs serioase stricăciuni și pierderi de piese. Anton Panaitescu, raporta Ministrului Educației Naționale în anul 1941: *„în urma cutremurului din 10 noiembrie 1940, s-au distrus obiecte de muzeu, geamuri, rafturi și statuiete, iar Biblioteca a fost silită ca să fie mutată în noul Palat Cultural, deși nu este încă terminat.“*

Cutremurul din anul 1940 a marcat începutul sfârșitului Muzeului „V.A. Urechia“. O parte dintre valorile muzeistice au fost evacuate în anii războiului din 1941 până în 1948. În raportul către Ministerul Educației Naționale din 2 noiembrie 1943 se menționează ce a fost evacuat:

„Monede vechi 400 buc. Diferite atlase și hărți vechi. Obiecte de muzeu. Un tablou pictat reprezentând Moșii. Un firman turcesc. Un dulap mare de nuc masiv sculptat de M.S. Regele Carol I“.

Majoritatea obiectelor au rămas la Galați.

În decembrie 1941 a avut loc o pătrundere prin efracție în clădirea Palatului Cultural „V.A. Urechia“, fiind sustrate sau distruse piese istorice și de artă:

„Nouă plăci de marmoră cu figuri colorate macedonene. Diferite tablouri cu rame și fără rame, (parte cu ștampila bibliotecii). Unsprezece pistoale vechi, parte cu cremene ce nu pot fi utilizate. Au distrus niște costume vechi ce se găseau într-o ladă. Afară de cele de mai sus, mai lipsesc lucruri ce nu le putem preciza, deocamdată, însă peste tot a fost răscolit, prin toate sertarele unde se găseau acte; și dulapul cu arhiva Bibliotecii a fost spart și toate actele răvășite peste tot“, notifica A. Panaitescu în adresa către Comisariatul de Poliție.

În aprilie 1942 au fost restituite de către Procuratura Covurlui *„cinci tablouri furate de la Palatul Cult. «V.A. Urechia» Galați.“*

Ulterior, probabil, au mai fost recuperate și alte obiecte; un număr de pistoale au fost predate în 1950 Muzeului de Istorie.

Hegel, sculptor; dr. N. Vicol, Iași; Em. Al. Manoliu, redactorul *Ecoului Moldovei* Iași; un grup de profesori din Brăila; colonelul Trotter, consul general al Angliei; Protopopul Gherasim Domide, Năsăud; A. Halița, profesor; preotul dr. Augustin Bunea, profesor Blaj; preotul R. Roșca, profesor Sibiu; D. Stroe, profesor Sibiu; V. Onițiu, profesor Brașov; Iosif Blaga, profesor Brașov; Ioan Radu, profesor Brad; Gabriel Tripon, avocat Năsăud; dr. Gh. Vuia, Arad; profesori și elevii ai Școlii de Comerț din Șistov și Școlii Normale din Siliștră; Marcellin Pellet, ministru plenipotențiar și delegatul Franței în Comisia Europeană a Dunării; Eugen Lovinescu; profesorii Liceului „Sfții Petru și Pavel“ din Ploiești împreună cu elevii cursului superior; C. Rădulescu Motru, profesor București; elevii liceelor din Pomârla și din Câmpul Lung; profesori și elevi ai Liceului din Rusciuk, Bulgaria; N. Barcian-Droc; N. Kram, Ismail; Prodamin, Petersburg, Rusia; Horace Sanders, Londra; Elena Sevastos, Iași; D. Irnbadolt, Budapesta; Lt. P. I. Boudail Kalnutch din Cavaleria Sârbă; I. Stăncescu; Ecaterina Stancovici; F. Teodorescu; Eliza Marcian; Clementa Filip; Elena Gheorghiu; A.D. Atanasiu; Elena Predescu; A. Luer; M. Drifănescu; I. Burghelă; T. Dimitriu; A. Onicescu; S. Negoescu; A. Iliescu; F. Bellissimus; Benedetto de Lucca împreună cu Nicolae Iorga au cercetat câteva zile cărți vechi; M. Gheorghiu; I. Țincu; Gh. Popovici; I. Mircescu; V. Dimitriu; Emanoil Bucuța, director Fundația Culturală Regală.

În anul 1946 Palatul Cultural a fost rechiziționat de armata sovietică. Directorul a semnalat Primăriei în decembrie 1947 că ocupanții Palatului au forțat camerele unde erau depozitate „materialele“ bibliotecii.

Se poate concluziona că între anii 1940–1948 au fost distruse sau au dispărut unele dintre piesele de muzeu: lucrări de artă, arme, uniforme militare, etc.

A. Panaitescu a încercat redeschiderea instituției prin organizarea expoziției *Centenarul revoluției române de la 1848*, piesele muzeistice având o pondere substanțială.

Zadarnic!

Consilierul Cultural Județean Covurlui a solicitat Ministerului Artelor și Informațiilor să intervină la Ministerul Educației Naționale pentru transferarea obiectelor la Muzeul „Alex. I. Cuza“.

Ignorând intenția directorului bibliotecii pentru reorganizare a Muzeului în Palatul Cultural „V.A. Urechia“, abia luat în primire de la garnizoana sovietică, Consilierul a (des)informat Ministerul Artelor prin scrisoarea din 4 noiembrie 1948, precum că, totul fiind în depozite, „*nu servește unui scop de culturalizare și nu poate constitui un muzeu de sine stătător, iar atribuirea lor muzeului «Alex. I. Cuza» din Galați ar mări colecțiile și patrimoniul acestui muzeu, dând posibilitatea maselor să le aprecieze și să-și îmbogățească cunoștințele, și întrucât obiectele specificate în tabelul alăturat constituie o mărturie a trecutului de luptă a poporului nostru pentru libertate și democrație,*“ solicitând „*ca obiectele de muzeu specificate să fie atribuite Ministerului nostru, respectiv Muzeului «Alex. I. Cuza» din Galați.*“

Este necesar să se precizeze că Muzeul „Alex. I. Cuza“ era un muzeu mixt, un muzeu școlar, sărac în piese cu caracter istoric, organizat de institutorul Paul Pașa.

Ministerul Educației Naționale a comunicat acordul Ministerului Artelor și Informațiilor, dar nu și Bibliotecii:

„*Referindu-ne la adresa Dvs. nr. 7.741/1948, avem onoarea a vă face cunoscut că Ministerul aprobă ca obiectele de muzeu pe care le posedă Biblioteca «V.A. Urechia» din Galați să fie atribuite Muzeului «Alexandru I. Cuza», care funcționează în Galați, pentru a se da posibilitatea maselor populare să-și îmbogățească cunoștințele.*“²¹⁾

Ministerul Artelor și Informațiilor emite ordinul de preluare. Consilieratul Cultural Județean impune directorului Bibliotecii întocmirea procesului verbal, 31 decembrie 1948, pentru un lot de obiecte, înaintând la 13 ianuarie 1949 cererea scrisă și copia aprobării Ministerului Educației, devenit Ministerul Învățământului Public:

„*În conformitate cu ordinul Ministerului Artelor și Informațiilor, Direcția Servicii Culturale din Județe, nr. 7.741/1948, avem onoarea a vă trimite în copie, ordinul Ministerului Învățământului Public, nr. 277.794/948, prin care aprobă ca obiectele de muzeu pe care le posedă Biblioteca «V.A. Urechia» din Galați, să fie atribuite Muzeului «Alex. I. Cuza» din Galați, pentru a se da posibilitate maselor populare să-și îmbogățească cunoștințele. Vă rugăm să binevoiți a vă conforma susnumitului ordin și a pune la dispoziția DȘlui Horia Constantin, directorul muzeului, toate obiectele de muzeu pe care le posedă biblioteca «V.A. Urechia», inclusiv dulapul aparținând lui M. Kogălniceanu, care constituie o piesă de muzeu, precum și tablourile vechi.*“²²⁾

²¹⁾ Arh. BVAU, Ds. CXV(A), 1949, f. 116, 117

²²⁾ Arh. BVAU, Ds. CXV, 1949, f. 43–47

Au fost întocmite procese verbale de predare succesivă, singurele documente de arhivă în care piesele sunt descrise cât de cât, atestat al structurii patrimoniului Muzeului de Istorie „V.A. Urechia“, ce a mai rămas până în anii 1948–1950, de unde necesitatea retranscrierii lor între aceste pagini:

„Proces Verbal

dresat azi 31 decembrie 1948

Subsemnații Constantin Horia, Directorul Muzeului «Cuza Vodă» din Galați și Panaitescu Anton, Directorul Bibliotecii «V.A. Urechia» din Galați,

În conformitate cu ordinul Ministerului Educației Naționale, Direcția Învățământului Superior, nr. 277.794 din 13 noiembrie 1948,

Am procedat primul la primirea și secundul la predarea obiectelor de Muzeu ce aparțin Bibliotecii și care se specifică mai jos, fiind asistați de dnii Grigoriu Niculae, Consilier al Ministerului Artelor și Informațiilor și dl Coț Niculae, Directorul Liceului „Vasile Alecsandri“, membru de drept în Comitetul testamentar al defunctului V.A. Urechia:

1. Costumul lui Mihail Kogălniceanu de ministru plenipotențiar în bună stare, compus din: haină, pantalon – postăvior negru – vesta de stofă albă și pălăria neagră, format chipiu ofițeresc marină cu pene albe la capa. Adresa Academiei Române nr. 6201 din 20 sept. 1893, prin care se trimite Bibliotecii costumul sus menționat.

2. Călimara lui Mihail Kogălniceanu din alamă; tocul de scris, simplu, și tocul de la ochelari, de carton.

3. Călimara care a servit la semnarea actului de fundație a Academiei Mihăilene din Iași, împreună cu tocul de aluminiu, călimara fiind de sticlă iar montura de aluminiu.

4. Basso–relieful din gips reprezentând inaugurarea Fundației Mihăilene din Iași, autor fiind Wl. Hegel.

5. Una coroană mărgele cu sticlă bombate la mijloc, făcută de Corpul didactic gălățean în memoria lui Kogălniceanu.

6. Firmanul, cu plicul, prin care M. Kogălniceanu a fost decorat cu Crinul Mdjidie cl. I de Sultanul Abdul Azis Kahn din 1879, cu traducerile respective.

7. Ordinul dat de Prințul Serbiei lui Mihail Kogălniceanu la 1 Dec.1881, cu nr. 2278. Scrisoarea Ministerului de Externe Grec, împreună cu Brevetul nr. 1317. Un Brevet în limba greacă și unul în limba rusă, iar altul în limba italiană prin care se oferă lui M. Kogălniceanu Marele Cordon în grad de Cavaler al Italiei, purtând nr. 239 din 26 mai 1878. Brevet 829 din 1878, prin care i se acordă lui M. Kogălniceanu medalia apărătorilor independenței. Un permis de circulație liber pe CFR nr. 410 a lui Kogălniceanu ca deputat. Una fotografie a lui Kogălniceanu. Un bilet de intrare la Inaugurarea monumentului M. Kogălniceanu. Cinci telegrame în original cu ocazia inaugurării statuii de mai sus; trei copii cu aceeași ocazie. Lista persoanelor invitate la inaugurare. Discursul lui V.A. Urechia la inaugurarea monumentului lui Kogălniceanu. Adresa Academiei Române pentru ca V.A. Urechia să ia parte la inaugurarea monumentului lui Kogălniceanu – în copie. Adresa Asociației Generale a Israelitilor pământeni, secția Dorobanțul, prin care depune o coroană cu ocazia dezvelirii bustului lui Kogălniceanu. Un afiș cu programul inaugurării [statuiilor–n.n] lui Kogălniceanu și Alecsandri.

S-a mai primit stema de la vila Cuza din Galați.

Proclamația lui Cuza – în original – de la 2 iulie 1864.

Un dosar cuprinzând un număr de 63 file care cuprinde lucrările de la plebiscitul din anul 1864 mai 2, când au fost împrăștiți țărani.

S-a mai primit o scrisoare a Colonelului Duca către Cuza Vodă, în original și o copie de pe un ordin privind călătoria lui Cuza la Galați, din 3 iulie 1856, nr. 12580.

S-a primit de către subsemnatul 121 bile albe și 98 bile negre care au servit la alegerea lui Cuza ca Domnitor al Principatelor Unite ale Țărilor Românești.

S-a mai primit un mâner de la un baston a lui Cuza pe care l-ar fi scăpat în Marea Neagră la Constantinopol, precum și două adrese în original cu privire la împrăjirile de mai sus.

S-a mai primit o sabie a lui Avram Iancu și cavatul cu scrisoarea de donație respectivă. S-a mai primit o fotografie a lui Avram Iancu pe care se afla semnătura pusă de el, precum și o scrisoare din timpul cât era prefect, poartă data de 20 septembrie 1849.

S-au mai primit și 17 cărți de joc care au servit la corespondența secretă a Revoluției din 1848.

S-a mai primit o scrisoare a Dnei Elena Cuza, din 1900 aprilie 16, scrisă către o persoană cu numele Marghioala.

S-au mai primit și șase acte în legătură cu plebiscitul din 2 mai 1864. Actul prezintă o serie de semnături.“

În următoarele cinci file sunt listate 416 monede și 197 medalii.

Nu a fost predată toată colecția, fiind reluate nominal și statistic în procesul verbal de predare a bibliotecii de către Ministerul Învățământului Public către Comitetul pentru Așezămintele Culturale, 22 octombrie 1950. Și unele din scrisori se află astăzi în colecțiile bibliotecii.

„S-a mai primit și următoarele piese arheologice: două coarne de cerb pietrificate și unul de oaie; o copită petrificată, o măsea, o vertebră și două oase mamut pietrificate; un corn roman pentru băut din gips; 3 piteni de fier de la 1498; șase capete de lance și săgeți; un cartuș turcesc, un cap sulică silex, o verigă romană cu ghiulea de fier, un ciubuc, un vas de pământ roman, un lacrimator, un vas și o ulcică antică, o figurină de alabastru, patru opaițe, un vas mic de pământ, o cheie romană, două cioburi de vase romane, un sfînx de marmoră și trei figurine egiptene.

S-a mai primit un tablou reprezentând scrisoarea către clăcași dată de Cuza și 26 de fotografii mici de arheologie făcute de Kogălniceanu, precum și un trunchi de pom pietrificat din Africa și un vas incinerar de la grădina publică Galați.

S-au primit de asemenea 202 telegrame în legătură cu lovitura de stat de la 2 mai 1864.

Primitor, Constantin Horia, Predător, Anton Panaitescu

Martori,

N. Grigoriu, Consilier Cultural.

N. Conț, director Liceului «V. Alecsandri»“

Directorul Bibliotecii a încercat să conteste aprobarea ministerului, solicitând un ordin special pentru transfer, pentru desființarea secției muzeu, a respins informațiile și pretențiile Consilieratului județean:

„Domnule Ministru,

La ordinul nr. 277.794/948 și urmare adresei nr.38/949 a Consilieratului Cultural Covurlui din Ministerul Artelor și Informațiilor, avem onoarea a vă aduce la cunoștință că, în conformitate cu ordinul Dvoastră nr. 277.794/948, trimis Ministerului Artelor și Informațiilor, s-a predat cu Proces Verbal obiectele de muzeu de la Biblioteca «Urechia» la Muzeul Cuza Vodă; totuși, întrucât

obiectele și documentele predate prin vechimea lor și valoarea istorică constituie un tezaur pentru care este necesar a se emite un ordin special, cuprinzând și precizarea materialului ce urmează să fie predat, întrucât Consilieratul Cultural Covurlui solicită toate obiectele de muzeu ce le posedă biblioteca, inclusiv dulapul lui Mihail Kogălniceanu, care este indispensabil bibliotecii, fiind aranjate Lexicoanele.

De la înființare Biblioteca «V.A. Urechia» a fost dotată și cu un muzeu istoric, purtând denumirea «Biblioteca și Muzeul V.A.Urechia», iar în momentul de față, prin cedarea obiectelor, urmează a se desființa această secție specială, agonisită cu multă trudă și cheltuială de fondator, care era profesor universitar de istorie, și în actul de dar, făcut către Minister, a prevăzut în mod expres: că niciodată și sub nici un motiv să nu fie înstrăinat sau strămutat nimic din averea bibliotecii, în care scop a și instituit un Comitet format din P.S.S. Episcopul Dunării de Jos, Primul Președinte al Tribunalului Covurlui și Directorul Liceului «V. Alecsandri».

Din cauza evenimentelor războiului, biblioteca nu a funcționat pentru public din lipsă de fonduri, totuși cu ocazia Centenarului Revoluției de la 1848, reușind a readuce și obiectele de muzeu, a organizat, cu toată lipsa de fonduri, o mare și frumoasă Expoziție a Centenarului Revoluției de la 1848, care... s-a bucurat de un frumos succes, fiind vizitată de peste șapte mii de persoane, care și-au exprimat în fel și chip marea bucurie și satisfacție că au putut vedea în original și în mod cu totul documentat expunerea faptelor istorice, în modul cel mai detaliat și cronologic din acele timpuri...

Față de cele expuse, Biblioteca Urechia a pus la dispoziția publicului obiectele de muzeu, documente, incunabule, albume, stampe, atlase vechi, colecții de monede vechi și medalii, majoritatea expuse în vitrine.

Vă rugăm, Domnule Ministru, să binevoiți a dispune cele legale, avându-se în vedere dorința fondatorului și că biblioteca urmează a fi deschisă publicului în mod permanent.“

Intervenția a fost ignorată. La 19 octombrie Secția Culturală a municipiului a transmis copia aprobării și a solicitat să fie predate și „tablourile, colecțiile de picturi precum și alte obiecte de artă care ne sunt absolut necesare pentru amenajarea pinacotecii, la etajul Muzeului «Al.I. Cuza».“

La 23 octombrie 1949 se întocmește al doilea proces verbal de predare:

„Proces Verbal

Astăzi, 23 octombrie 1949,

Noi Anton Panaitescu, Directorul Bibliotecii «V.A.Urechia», și Nicolae Grigoriu, Directorul Muzeului «Al.I.Cuza», în urma aprobării Ministerului Învățământului Public și a necesității de a îmbogăți colecțiile Muzeului, crearea unei Pinacoteci, menite a contribui la ridicarea nivelului cultural al oamenilor muncii din orașul Galați și Județul Covurlui, am procedat primul la predarea și secundul la primirea obiectelor specificate mai jos:

1 pictură Vermont «Moșii la București».

1 pictură reprezentând torturile inchiziției, deteriorat.

1 colecție monede românești vechi (incompletă) 18 buc. de la D.A. Sturdza.

9 fotografii «Inundația Galațiului de la 1871».

4 săbii vechi.

1 tamburină.

1 cobză din Ardeal, Sec. XVIII.

1 călmară de brâu a Clucerului Alex. Urechia.

1 cuțit din Insula Iava.
1 cuțit a Clucerului Al. Urechia.
1 hanger.
1 fluier de os găsit la Cetatea Tirighina, spart.
1 cuțitaș japonez stricat.
3 farfurii cu imagini de la 1877.
5 pistoale turcești.
2 cuțite japoneze (harachiri).
1 sigiliu al Mitropolitului Iacob.
1 sigiliu a lui Mihail Sturdza.
1 buzdugan domnesc Sec. XVII Moldova.
1 pahar al lui Grigore Ghica Vodă.
4 buc. parchet ceramică de la Sarmisegetuza.
1 cupă de la Ioniță Sturdza.
1 narghilea turcească.
1 trăgaci de pușcă cu cremene.
1 covoraș lucrat în haremul Domnitorului Sturza.
12 cusături cu acul lucrate în haremul Domnitorului Sturza.

Drept care s-a încheiat prezentul proces verbal în triplu exemplar, din care unul s-a înmânat Dlui A. Panaitescu, Directorul Bibliotecii, al doilea se va păstra în arhiva muzeului, iar al treilea se va înainta Secțiunii Culturale a Comitetului Provizoriu Galați, spre cele legale.

Am predat, A. Panaitescu

Am primit, N. Grigoriu

N. Michelștein Îngrijitorul șef al Muzeului «Al.I.Cuza»

În aceeași zi se întocmește un alt proces verbal pentru preluarea altor obiecte, medalii, monede, posibil după o nouă intervenție a instituțiilor administrației locale și centrale.

„Proces Verbal

Astăzi, 23 octombrie 1949,

Noi Anton Panaitescu, Directorul Bibliotecii «V.A. Urechia», și Nicolae Grigoriu, Directorul Muzeului «Al.I. Cuza», în urma aprobării Ministerului Învățământului Public și a necesității de a îmbogăți colecțiile Muzeului, crearea unei Pinacoteci, menite a contribui la ridicarea nivelului cultural al oamenilor muncii din orașul Galați și Județul Covurlui, am procedat primul la predarea și secundul la primirea obiectelor specificate mai jos:

Patru bile aramă, podoabe de păr, pt. femeile din Colonia Capului.

Una pereche paftale centură, de bronz.

Pafta centură din două piese.

Două brățări pentru dansatoare negre.

O linguriță din Brazila, prevăzută cu găurele la extremitate, pentru băut ceai.

O centură fir, prevăzută cu două paftale și ornamentații metal și sticlă colorată, pentru dansuri feminine.

Două pungi fir, brodate, lucrate de soția lui Z.I. Rachieru.

Sigiliu cu inscripție turcă.

- Sigiliu de corespondent al ziarului Românul.*
- Sigiliu Institutul Etnografic.*
- Sigiliu jurnalului Dacia 1861.*
- O elicie a unei bombe lansată din avion 1917.*
- Trei medalii A: Carol I Rege al României, R: Casa de depuneri, consemnațiuni și economie.*
- Una medalie Col. D. Angelescu și soția sa Maria. Institutul Bolintineanu 1874–1899.*
- Două medalii Ion Brăteanu R: 1821, 1848, 1857, 1866, 1875, 1881, 1891.*
- Trei medalii. A: Carol I Rege al României, R: Serbarea proclamării regatului.*
- O medalie. A: Ștefan cel Mare R: Marelui strămoș Ștefan Vodă.*
- 5 medalii A: Maria Principesă de Marea Britanie, R: Ferdinand Principe moștenitor al României.*
- O monedă A: Județul Dâmbovița Domului M. Kogălniceanu, R: Inscricție.*
- Două medalii A: Carol I Rege al României, Elisabeta Regina. R: Clerul Bisericii Române.*
- Două medalii A: Carol I Rege al României, R: 1877.*
- Două medalii A: Carol I Rege al României, R: În amintirea inaugurării Palatului de Conturi și Palatului Universității din Iași.*
- Două medalii A: Carol I Rege al României, R: 10 mai 1891.*
- O medalie A: Mihai Vodă Viteazul 1593–1601, R: Eroul creștinătății.*
- Patru medalii A: 1800 ani de la colonizarea Daciei 106–1906.*
- Două medalii A: Eminescu R: 1850–1889 Galați.*
- O medalie Carmen Sylva.*
- Două medalii A: Carol I Rege al României, R: Inaugurarea podului peste Dunăre.*
- O medalie A: Ad memoriam R: III NOV. 1869, 1894.*
- O medalie A: Tratatul de la București 1913 R: Pace.*
- O medalie A. Commission Européenne du Danube, R: 1856–1906.*
- O medalie A: 7 mai 1894, R: Totul pentru națiune.*
- O medalie A: Mircea cel Bătrân, Vasile Lupu, Carol I, R: Bisericile Sf. Nicolae și Trei Ierarhi.*
- Trei medalii. În amintirea inaugurării podului peste Dunăre 1895.*
- Trei medalii A: Alexandru II și Carol I, R: 1877–1907.*
- O medalie A: Ferdinand I și Maria Regina, R: Întâiul rege al tuturor românilor.*
- Două medalii A. Carol I Regele României R. Carol I Domn al României.*
- Trei medalii A. Carol I Rege al României, R: În amintirea Jubileului de 40 de ani.*
- O medalie A: Oscar II Sofia 1872–1897.*
- O medalie Grati princeps et Patria, R: Europae liberate.*
- O medalie A: Carol Rege al României, R: 1894.*
- O medalie Elisabetha Carolus rex. Proclamarea regatului român.*
- O medalie A: Carol I Rege al României, R: Răsplata muncii pentru învățământul primar.*
- Două medalii Apărător al Independenței în războiul 1877–1878.*
- O decorație Două ramuri.*
- O medalie Carolus I princeps Romaniae. Benemerente.*
- O medalie Frăție Sănătate.*
- O decorație Institute Araldico Italiano.*
- Două medalii. Principesa Elisabeta a României născută în 1843.*

- O medalie Majestații Sale Regelui Carol I 1877–1902.*
O medalie Cristofor Columb.
O medalie Carol I Rege al României.
O medalie Carol I Princeps Romaniae. Benemerente.
O medalie. Carol I Rege al României, 27 septembrie 1914.
O medalie Carol I Rege al României, 10 mai 1866.
Patru medalii. Comuna București spre amintirea botezului Princepelui Carol.
O medalie Apărătorilor Galaților, 8 ianuarie 1918.
O medalie Mircea cel Mare și Carol cel Mare 1913.
O medalie Carol I al României născut la 8 octombrie 1839.
O medalie Com. București Spre amintirea păcii balcanice 1913.
O medalie. Carol I Rege al României. Serbarea la 25 de ani de domnie a Regelui Carol.
O medalie România veghează.
O medalie Carol I Rege, Stema României.
O medalie Al.I. Cuza 1820–1873. 40 de ani de la abdicare 1906.
O medalie Elisabeta Regina României Augens vivo.
O medalie Ion C. Brăteanu.
O medalie Pr. I. Smardan (cruce). Tipografia Română, 2 decembrie 1872.
O medalie Friedrich Kaiser, 18 octombrie 1831– 15 iunie 1888.
O medalie. Jubileul de 550 de ani 1348–1898.
O medalie Magyar kiralisag ezereves 895–1687–1896.
O medalie Clomen Isaura.
O medalie Des deitschen 1 aprilie 1885.
Trei medalii Lui V. Alecsandri 1821–1890, Țara recunoscătoare.
O monedă (medalie) 1821–1890, În amintirea ridicării statuii lui V. Alecsandri.
O medalie. Elisabeta Doamnă, Carol I. Serbarea nașterii prințesei Maria 1870.
O medalie Principile Mihai al României. Soc. ortodoxă naț. a femeilor I II 1921.
O medalie Ernst Moritz Arndt.
O medalie Elisabeta În amintirea jubileului de 40 de ani 1866–1906.
O medalie Serbarea a 25 de ani de domnie a regelui Carol I.
O medalie Elisabetha–Carolus I Serbarea încoronării.
O medalie cu trei piramide.
O medalie Bapmalvetiva Eqves–Svcedo.
O medalie Erinbrung au den –1908.
O medalie Sgeorgius Patronul.
O medalie 1868 Deutschen.
O medalie Friedric Bossel 1894.
Două medalii Wilhelm II Deutscher Keiser 1898.
O medalie Prof. Dr. Robert Koch
O medalie Umberto I re d’Italia.
O medalie Liberty 1892.
O medalie 2 decembrie 1873– Frantz Joseph.

O medalie Metalicorum Academia A. Maria Theresa 1770–1870.

O medalie Zum 90 Geburtstage 1800 26 octombrie 1890.

O medalie Zur Erennerung au das 1878.

O medalie Național denkmal auf den niederwald.

O medalie Carolus I Rex Romaniae Elisabeta Regina.

O medalie Wilhelm II koenig von Wittemberg.

O medalie Martin Ritter von Cassian.

O medalie diferite chipuri Carol.

Un ordin al Legiunii de onoare A. Rep Franceză 1870 cu panglică și rozetă roșie R. Onoare și Patrie, emailată, în cutiuță.

Un Ordin A. Pentru credință. Cneaz și Patrie R. Stema regatului Serbiei Obranovič IV. Din alamă emailată în alb verde roșu și albastru, cu coroană, cu panblică mov, alb, bleu.

Un Ordin A. Prin noi înșine, 14 mai 1881. R. Josef Resch și fiu București, din metal nichelat, pe avers roze metalice, la mijloc un cerc email alb, cu coroană pe roșu.

O decorație, Cruce emailată cu alb roșu, cu dublu C între brațele crucii. Pe mijlocul cercului Prin noi înșine, R: idem inscripția 1866–1877–1881, 10 mai, panglica bleu–gri.

O medalie rombică. La mijloc E I, în jur inscripția pe email albastru: Copori diversi sed mentis lumine fratres. Pe margine cunună de lauri și stea în 5 colțuri. R: Rue Coquieller, 42 le metre de ordres Paris.

O medalie, alamă. A: N. Droc Barcian. R: Profesorului lor pentru 30 ani de muncă. Foștii săi elevi 1870–1900 11 aprilie, cu agățătoare.

Un Ordin grecesc. A: Cruce email și email verde Mijloc iconița Mântuitorului încadrată de inscripția în limba greacă, pe email albastru. R: Cruce email alb, frunze verzi. În mijloc pe fond albastru cruce albă. Deasupra coroană și panblică bleu gri.

Un Ordin. A: Pe fond metalic motive radiale, cruce albă, două spade, cunună email verde. Deasupra panglică albastră cu inscripția în limba slavonă. Pentru credință, Cneaz și Patrie Inițiale M.O. cu coroană, fond roșu email. R: ac de agățat, inscripția Ving maer's schone Wien.

Un ordin românesc A: O cruce roșie cu dungi albe, email. La mijloc un cerc cu inscripția Prin noi înșine, 14 martie 1881. La mijloc lipsă un detaliu. R. idem. 1866–1877–1881, 10 mai, cu agățătoare. Între brațele crucii cifra regal C.

O decorație Pe fond metal alb, motive radiale, din alamă un alt motiv radial pe care e aplicată o cruce email albastru, o cunună cu frunze email, un cerc albastru cu inscripția Infide salus, și vulturul cu cruce. R: agrafă și două agățători, inscripția Josef Resch et fils Bucarest.“

În continuare sunt descrise 463 de monede, alte piese muzeale și lucrări de artă, unele cu un plus de elemente descriptive față de precedentele, și obiecte de inventar, probabil considerate piese de muzeu datorită vechimii:

„O statueta din ceramică reprezentând un cavaler în armură, spartă la mijloc, cu brațul stâng și detaliu coif lipsă.

Patru banderole tricolore, cu ștampilă Prefect. Poliția Capitalei București.

O mașină de scris veche. Neue Schreibmaschine «Hamonia».

O baionetă din războiul Crimei.

O teacă hanger din războiul Crimei.

Două port pistol din războiul Crimei.

- Un pinten cu rozetă din războiul Crimei.*
Două scări șea din războiul Crimei.
Un detaliu coif.
Patru epoleți românești stare f. proastă.
Un afiș al Teatrului Național București, 8 iulie 1850 pentru prezentarea piesei «Baba Hârca».
Două planetarii incomplete.
Un basorelief G. Asachi de Leclercq. Bruxelles 1855.
Un basorelief Vlahuță de Hegel.
O lampă de luminat cu seu și feștilă, 4 brațe, de alamă, cu trei lanțișoare, două capace de stins.
Un telefon de perete cu receptor mobil și piese lipsă în interior.
Două păhărele (cupe) argint, cu monogram.
Un talger (tavă) din plumb cu inscripția Ordens Schiesfen zu Waischaud. 3 aug. 1740.
Un talger (tavă), spartă la mijloc, din metal moale care a servit ca țintă.
O baionetă rusească.
O sabie cu teacă piele verde (distrusă) și metal.
Sabie cu inscripție în limba arabă, mânerul ornamentat cu incizii, coroană cu cruce și decorația Sf. Gheorghe.
O baionetă de artilerist, rusească, cu teacă metalică.
Un iatagan cu teacă lemn distrusă.
Cioburi de vas gips, din tezaurule de la Pietroasa.
O fotografie cu passe-partout carton, V. Alecsandri.
O fotografie pictată, Nicolae Bălcescu la Palermo.
O fotografie Guvernul legal în numele sultanului Abdul Megid (2175 F IV 7).
6 mulaje gips după originale romane, diferite facsimile gips.
21 mine fuzibile, diferite.
Bustul lui V. Alecsandri, gips, de Hegel.
Bustul lui Gr. Alexandrescu, deteriorat, rupt capul și găuri în umăr.
Pictură în ulei pe pânză, Bust bărbat grec, anonim.
Pictură în ulei P.S. Episcopul Partenie, de Gh. Popovici.
Pictură în ulei Profesorul Gh. Mihăilescu, de I. Constantinescu.
Pictură în ulei Bust bărbat, de Cateliu.
Pictură în ulei Valentineanu și Orășanu, anonim.
Pictură în ulei pe lemn, Iisus și Fecioara Maria, anonim.
Litografie, Portret bărbat în vârstă, dreapta sus un blazon.
Pictură ulei Portret I. Cetățeanu, directorul Liceului V. Alecsandri.
Un postament gips.
Drept care s-a încheiat prezentul proces verbal în triplu exemplar, din care unul s-a înmânat Dlui A. Panaitescu, Directorul Bibliotecii, al doilea se va păstra în arhiva muzeului, iar al treilea se va înainta Secțiunii Culturale a Comitetului Provizoriu Galați, spre cele legale.
Am predat, A. Panaitescu Am primit, N. Grigoriu
N. Michelștein, Îngrijitorul șef al Muzeului «Al.I. Cuza»“

Odată cu trecerea Bibliotecii din patrimoniul Ministerului Învățământului Public în patrimoniul Comitetului pentru Așezămintele Culturale de pe lângă Consiliul de Miniștri, la procesul verbal din 22 octombrie 1950 s-a anexat un „*Inventar, încheiat cu ocazia predării și luării în primire de principiu a Bibliotecii „V.A. Urechia“ din Galați, astăzi 21 octombrie 1950*“, prin care Șeful Secției Cultură și Artă de pe lângă Comitetul provizoriu al Regiunii Galați, ca reprezentant în teritoriu al Comitetului pentru Așezămintele Culturale, „*predă*“ Biblioteca cu întregul patrimoniu lui Anton Panaitescu, administrator al ei din anul 1939.²³⁾

În acest act, la capitolul „*Obiecte de artă, obiecte de muzeu*“ sunt menționate ca prezente în Bibliotecă și unele specificate în procesele verbale de predare din 31 decembrie 1948 și 23 octombrie 1949. Ministerul Învățământului nu a emis actul solicitat și directorul Anton Panaitescu le-a considerat ca fiind predate în custodie.

Au fost specificate statistic monedele și medaliile însumate după metalul din care au fost turnate:

„*Monede de argint diferite 30 (treizeci). Monede de bronz diferite 400 (patrusute). Monede diferite metale 100 (o sută). Medalii aurite diferite 25 (douăzecișicinci). Medalii de argint 25 (douăzecișicinci). Medalii bronz 40 (patruzeci). Medalii diferite metale 34 (treizecișipatru). Decorații diferite 19 (nouăsprezece).*“

Colecția numismatică predată în anii 1948, 1949 și 1950 Muzeului de Istorie a însumat 530 piese din care 30 de argint, 400 de bronz, 100 din alte materiale. Creșterea față de 1903, când existau 253 monede, din care 1 de aur și 11 de argint, poate fi pusă pe seama donațiilor și a acelor ce nu erau expuse în galantare.

În ce privește medaliile sunt date ce ridică semne de întrebare: în 1903 existau 176, plus „1 cutie cu decorații“, pentru ca în 1929 să fie inventariate 318 medalii, cu mențiunea că 65 ar fi fost de aur, 71 de argint, 130 de bronz, 31 din alt material și 18 decorații, pentru ca în procesul verbal din 1948 să fie listate 167 de nichel, bronz, argint, 10 argint aurit și 20 bronz aurit, iar în statistica din 1950 să fie înscrise 124 medalii din care 25 aurite, 25 de argint 40 de bronz, 34 din alte materiale. Au existat cele 65 de aur? Întrebarea rămâne fără răspuns.

Înscrisurile sus prezentate conțin date și informații de reținut pentru întregirea imaginii asupra colecțiilor Muzeului „V.A. Urechia“. Fără posibilitate de a calcula exact, au existat peste 2.000 de obiecte muzeistice, din care 663 monede, medalii și decorații. Au dispărut cele de aur, cele de argint. Au dispărut obiecte cu caracter militar, mai ales arme, uniforme, lucrări artă, replica coroanei de bronz depusă la Columna lui Traian de la Roma în 1899 și altele. Muzeograful au obligația de a reconstitui inventarul științific, de a întocmi fișa individuală pentru piesele ce le mai conservă, pe baza actelor și arhivei fiind posibilă și stabilirea provenienței, element important pentru reconstituirea tradiției muzeografice gălățene și readucerea în actualitate a colecționarilor. Primul pas a fost făcut de către muzeograful Costel Ilie prin *Catalogul medaliilor și decorațiilor românești*, fără imaginea fiecărei piese, fără indicarea provenienței, donatorilor, cel puțin pentru cele la care se putea stabili pe baza arhivei de la Biblioteca „V.A. Urechia“.²⁴⁾

O parte dintre piesele cu valoare deosebită privind Unirea, Domnia lui Cuza sau care au aparținut lui Avram Iancu și M. Kogălniceanu au fost predate la Muzeul de Istorie al României, după

²³⁾ Arh. BVAU, Ds. CXV, 1949, f. 21, 31–36; Ds. CXV(B), 1943–1954, f. 16–21:

²⁴⁾ Costel Ilie. Medalii și decorații românești din colecțiile Muzeului de Istorie Galați. Galați, 1994, 62 p. + 4 p. foto.

ce o vreme au fost etalate în Muzeul Unirii din Focșani, deschis un timp în sediul Penitenciarului, fost sediul Comisiei Centrale în anul 1859.

Recuperarea lor este o obligație a instituției care le-a predat, respectiv Muzeul de Istorie Galați. În favoarea unei astfel de inițiative pledează și considerațiile lui I.T. Dragomir în studiul sus citat, singurul muzeograf care a încercat cercetarea unora dintre componentele Muzeului „V.A. Urechia“:

„Obiectele muzeale depistate și colecționate de V.A. Urechia au un profil deosebit de variat, deoarece dragostea și pasiunea sa față de monumentele culturii materiale, îl îndeamnă să strângă tot ceea ce îi iese în cale cu specific muzeistic. Nimic nu-i scapă din mreaja colecționării. Pretutindeni unde călătorește în țară și străinătate, este numai ochi și urechi...

Biblioteca și muzeul donate de V.A. Urechia sunt prin felul compoziției lor o sinteză a multiplelor direcții în care temperamentul agitat de atâtea probleme, lucra fără osteneală. Marele merit al lui V.A. Urechia ca întemeietor al acestor două instituții care și-au dus viața în simbioză mai bine de o jumătate de veac, nu constă numai în faptul că a fost un mare donator și muzeograf, ci și în aceea că a reușit să creeze în țară un curent în favoarea donațiilor, chiar și după moartea sa survenită în 1901, contribuind astfel la dezvoltarea ulterioară a colecțiilor.“

Au fost atașate și câteva fotografii, cu explicațiile de rigoare, pentru cele ce nu mai sunt ori nu vor mai fi recuperate fiind singurele marturii ale trecerii lor prin sălile Muzeului „V.A. Urechia“:

„Cupă cu picior metalică de la Ioniță Sturdza (inv. nr. 1789); Fluier antic de os (aulos sau tibia, lung de 0,193 m., diametrul de 0,013 m. – 0,017 m) din picior de pasăre, probabil de cocor, găsit în castrul roman de pe dealul Tirighina–Barboși, Galați (inv. nr.1898); Țiteră din Transilvania (sec. XVIII) (inv. nr. 1899); Caval (inv. nr. 1791) și sabie (inv. nr. 1790) care au aparținut lui Avram Iancu (sabia se află în colecțiile Muzeului de Istorie al României); Buzdugan moldovenesc din secolul al XVII-lea (inv. nr. 1896); Cuțite rituale japoneze pentru harachiri (inv. nr. 1714); Sigiliul mitropolitului Iacob (inv. nr. 1798); Sigiliul episcopului Gherasim de Roman (inv. nr. 1799); Medalie de aur, bătută de V.A. Urechia în amintirea eroilor independenței patriei cu prilejul inaugurării monumentului din 14 oct. 1879 (inv. nr. 8304); Broderii picturale de mătase, lucrate artistic de către doamnele de la palatul domnitorului Mihail Sturdza (inv. nr. 6853); Basorelief medalion al lui George Asaki de Leclercq, Bruxelles, 1855 (inv. nr. 5240); Pictură pe pânză în ulei, G. Valentineanu și N.T. Orășan, înflăcărați agitatori ai ideii Unirii Principatelor Române din 1859, la București, de pictor anonim(inv. nr. 5263); Cărți de joc cu cifru secret prin care corespondau revoluționarii români din Transilvania la 1848 (inv. nr. 1797); Bilele care au servit la alegerea lui A.I. Cuza ca Domn al Moldovei (actualmente în colecțiile Muzeului de istorie al României); Basorelief din gips reprezentând inaugurarea Fundației Universității din Iași de Wl. Hegel (inv. nr. 6850); Călimara care a servit la semnarea actului de Fundație al Universității din Iași (inv. nr. 1784); Fotografie originală a lui M. Kogălniceanu (inv. nr. 1787); Costumul de diplomat al lui M. Kogălniceanu (se păstrează în colecțiile Muzeului de Istorie al României); Călimară de alamă care a aparținut lui M. Kogălniceanu (inv, nr. 1783); Coroană din mărgelile albe, făcută de către corpul didactic gălățean în memoria lui M. Kogălniceanu (inv. nr. 1948); Portret inedit al lui Nicolae Bălcescu la Palermo, pictură fină în ulei pe carton, fața este tratată cu culori de apă, tabloul are la bază o fotografie, tehnică picturală specifică secolului al XIX-lea, pictor anonim (dimensiuni: 31 cm X 24 cm; inv. nr. 5254).“

Fotografiile și descrierea acestor piese completează documentar actele de arhivă citate. „Reconstituirea“ Muzeului „V.A. Urechia“, lăsat moștenire de cei ce au trudit pentru înființarea,

dezvoltarea și conservarea în pofida vicisitudinilor, este o datorie de onoare a Muzeului de Istorie din Galați, custode a ceea ce a mai rămas, întru cinstirea memoriei autorilor lui și în primul rând al „*pasionatului colecționar și harnicului muzeograf*“, activitatea acestuia fiind – cum conchide I.T. Dragomir – „*asemănătoare celei a albinei care culege nectarul florilor, printr-o sârguință perseverentă dusă până la epuizare: V.A. Urechia a adunat și conservat, a păstrat și depozitat o însemnată parte din nectarul științei istorice, teaurizând-o în fagurii muzeografiei românești sub formă de donații, printre care se numără și colecția muzeistică V.A. Urechia din Galați, care a constituit nucleul de mai târziu al Muzeului județean de istorie Galați.*“

Și Muzeul de Artă din Galați are în nucleul său lucrări de artă ce au aparținut Pinacotecii, așa cum a fost realizată la sfârșitul secolului al XIX-lea și completată în secolul următor. Muzeograful ar trebui să înscrie în inventarul științific, donatorii fiind atestați de arhiva Bibliotecii „V.A. Urechia“. Aceasta este necesară cu atât mai mult cu cât există tendința de a fi atribuită proveniența de la alte instituții.

Ar fi o datorie de onoare a celor două muzee să afișeze pe marmura frontonului lor obârșia în una dintre cele mai mari instituții de cultură din România anilor 1890 – 1950, **Fundațiunea „Urechia“. Bibliotecă–Muzeu–Pinacotecă.**